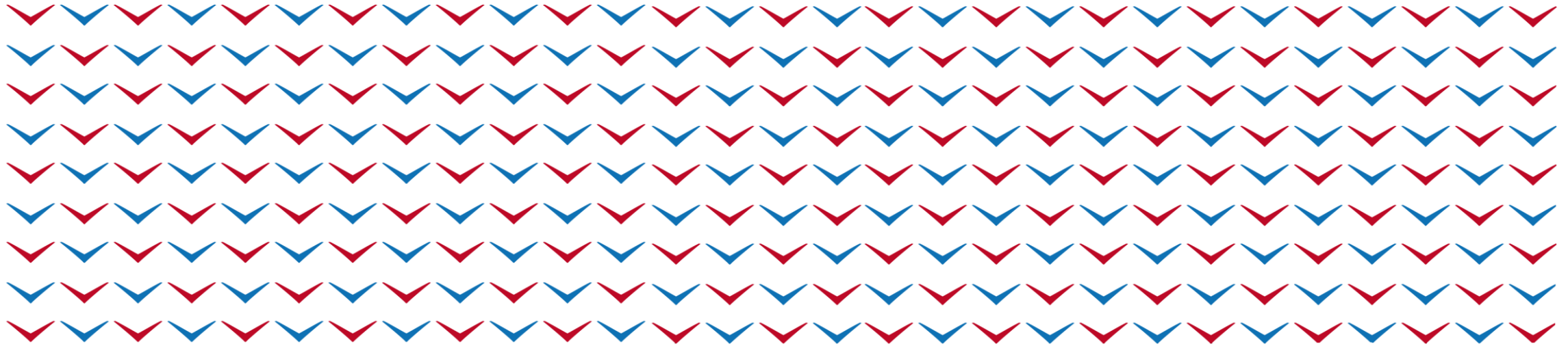

Inspirace pro zvyšování kvality vzdělávání ve školách

Jak na čtenářskou a matematickou gramotnost?

Mgr. Michal Hlaváček, Olomoucký inspektorát ČŠI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Gramotnosti je nezbytné rozvíjet napříč celým vzděláváním, protože různé vzdělávací oblasti nabízejí různé kontexty, ve kterých se funkční gramotnost uplatňuje.

GRAMOTNOST přispívá k získávání vědomostí a jejich uplatňování v reálných situacích, což je cesta k úspěchu žáka a kvalitnějšímu vzdělávání.

Tematické zprávy 2017, 2018, 2019

2016/2017

2017/2018

Progress in International Reading Literacy Study

Čtenářská gramotnost

Žáci 4. ročníku ZŠ

Národní zpráva
12/2017

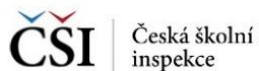

ČŠI | Česká školní
inspekce

Národní zjišťování
výsledků vzdělávání

Publikace ČŠI k mezinárodním šetřením

Publikace s uvolněnými úlohami z mezinárodního šetření **PISA 2015**

Uvolněné úlohy z přírodovědné gramotnosti
a metodika tvorby interaktivních úloh

Publikace s uvolněnými úlohami z mezinárodního šetření **TIMSS 2015**

Úlohy z matematiky a přírodovědy pro 4. ročník

Publikace s uvolněnými úlohami z šetření **PIRLS 2016**

Porovnání výsledků zemí od roku 2001

Rok 2001

Švédsko	561
Nizozemsko	554
Bulharsko	550
Maďarsko	543
Litva	543
Itálie	541
Německo	539
Česká republika	537
Hongkong	528
Rusko	528
Singapur	528
Francie	525
Slovensko	518
Slovinsko	502

Průměr

536

Rok 2011

Hongkong	571
Rusko	568
Singapur	567
Nizozemsko	546
Česká republika	545
Švédsko	542
Itálie	541
Německo	541
Maďarsko	539
Slovensko	535
Bulharsko	532
Slovinsko	530
Litva	528
Francie	520

Průměr

543

Rok 2016

Rusko	581
Singapur	576
Hongkong	569
Švédsko	555
Maďarsko	554
Bulharsko	552
Litva	550
Itálie	548
Nizozemsko	545
Česká republika	543
Slovinsko	542
Německo	537
Slovensko	535
Francie	511

Průměr

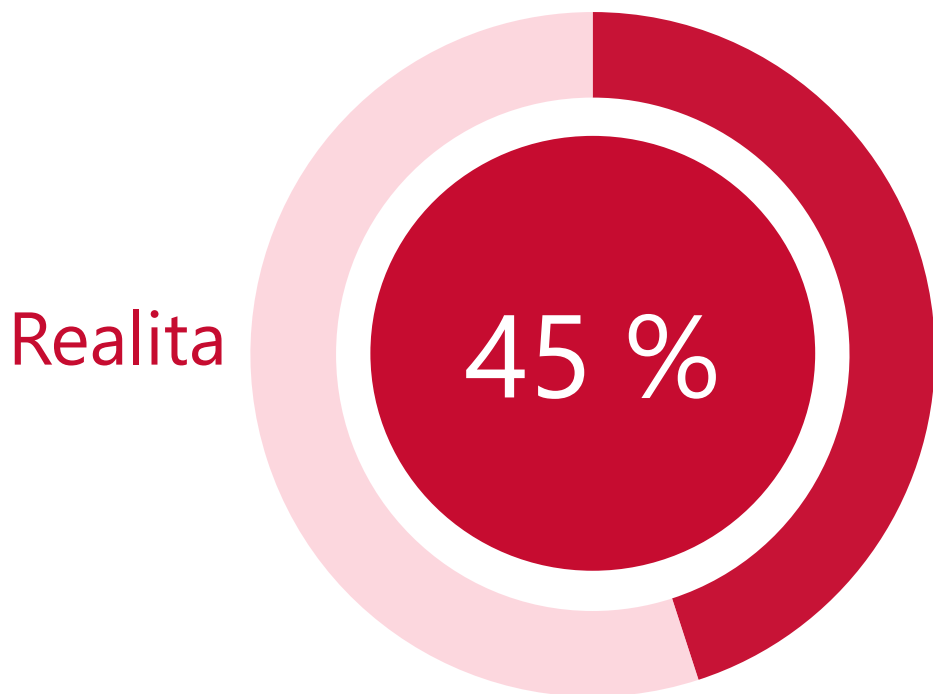
550

Zdroj: PIRLS 2016

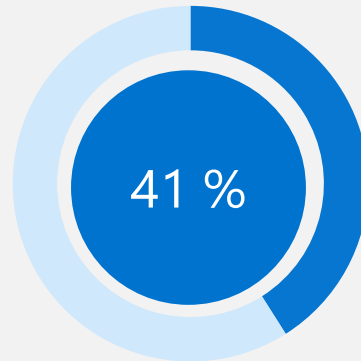

Výsledky deváťáků v ČG jsou neuspokojivé

PRŮMĚRNÁ ÚSPĚŠNOST V ČG

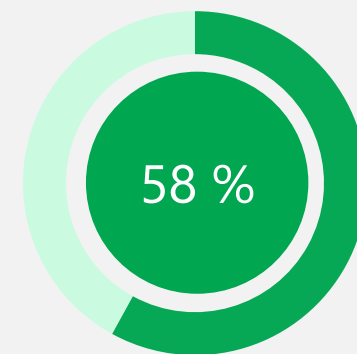

Očekávání → 60 %

Základní verze testu z ČG

Rozšířená verze testu z ČG

Faktory ovlivňující vzdělávací výsledky

Pedagogické
vedení školy

Spokojenost
s povoláním
učitele

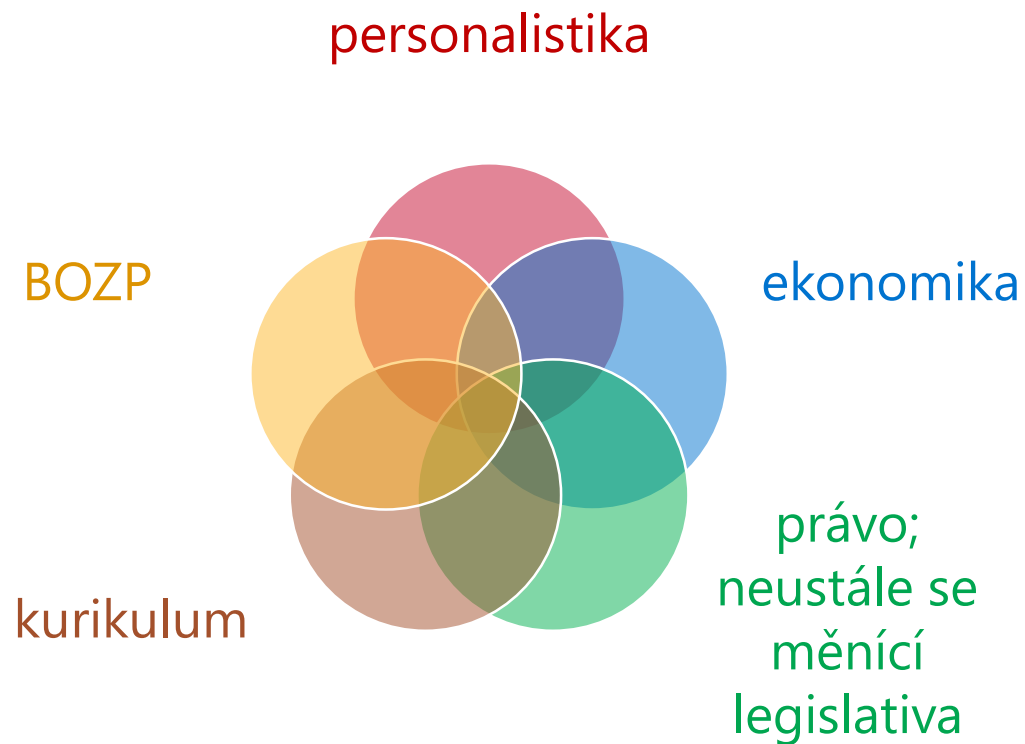
Školní
klima

Důraz na studijní
úspěch
a výsledky žáků

Profesní rozvoj
ředitelů a učitelů

Odpovědnost českých ředitelů

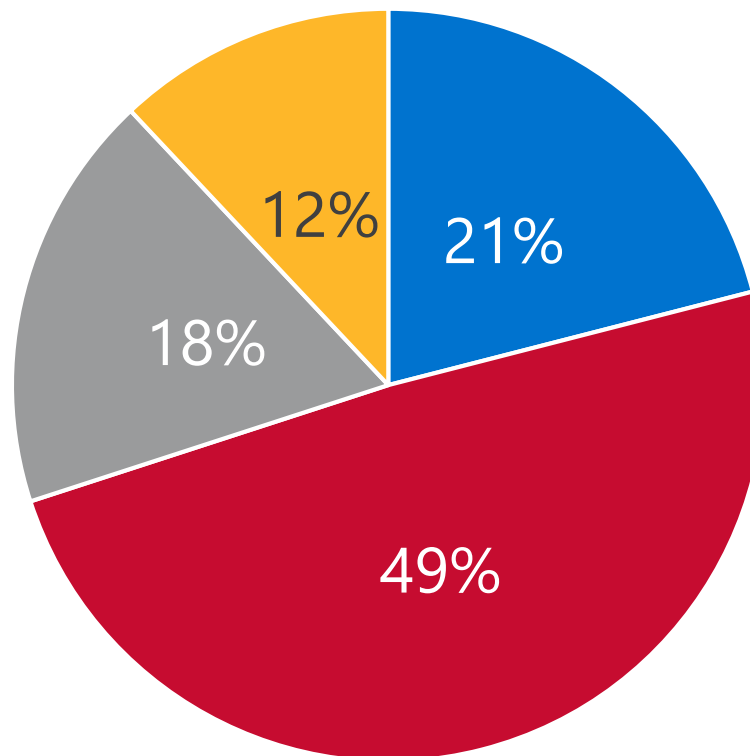

- **správa budov** je často přesunuta ze zřizovatele na školu formou zápůjčky či pronájmu
- **zajištění dalších zdrojů financování** – realizace projektů
- **personální a finanční zajištění pozic** – nedostatek učitelů, školních psychologů ...
- **byrokratická zátěž**; násobné výkaznictví, GDPR, registr smluv

Činnosti ředitelů

Situace v ČR

■ Řízení kvality výuky

■ Provoz a administrativa

■ Externí komunikace

■ Výuka

Zdroj: zpráva *Klesající výsledky českého základního a středního školství: fakta a řešení*. McKinsey str. 57

Faktory ovlivňující vzdělávací výsledky

Pedagogické
vedení školy

Spokojenost
s povoláním
učitele

Školní
klima

Důraz na studijní
úspěch
a výsledky žáků

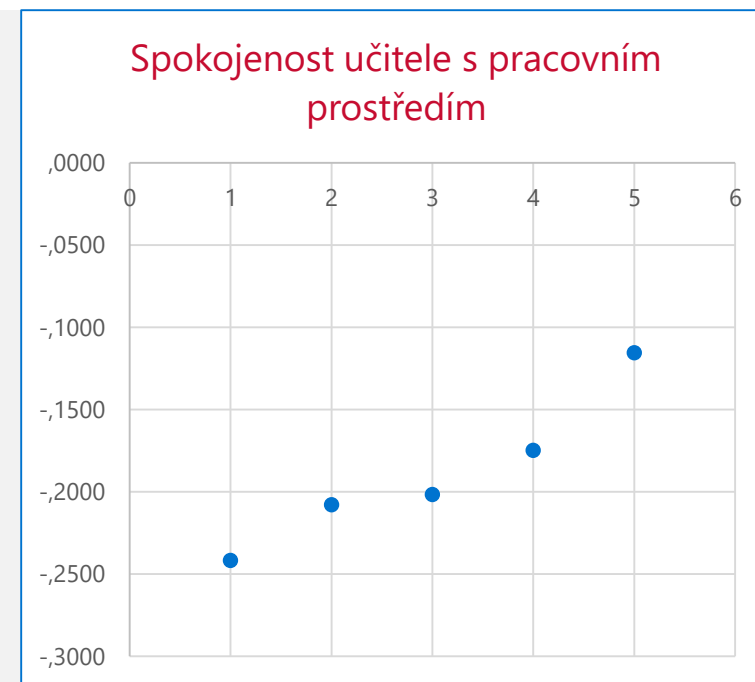
Profesní rozvoj
ředitelů a učitelů

Čím spokojenější učitel v konkrétní škole, tím lepší výsledky žáků

INDEX: Spokojenost učitele s pracovním prostředím

- < Práce na této škole se mi líbí
- < Doporučil/a bych tuto školu jako příjemné pracoviště
- < Se svým působením v této škole jsem spokojen/a
- < Celkově jsem se svou prací spokojen/a

Zdroj: PISA 2015

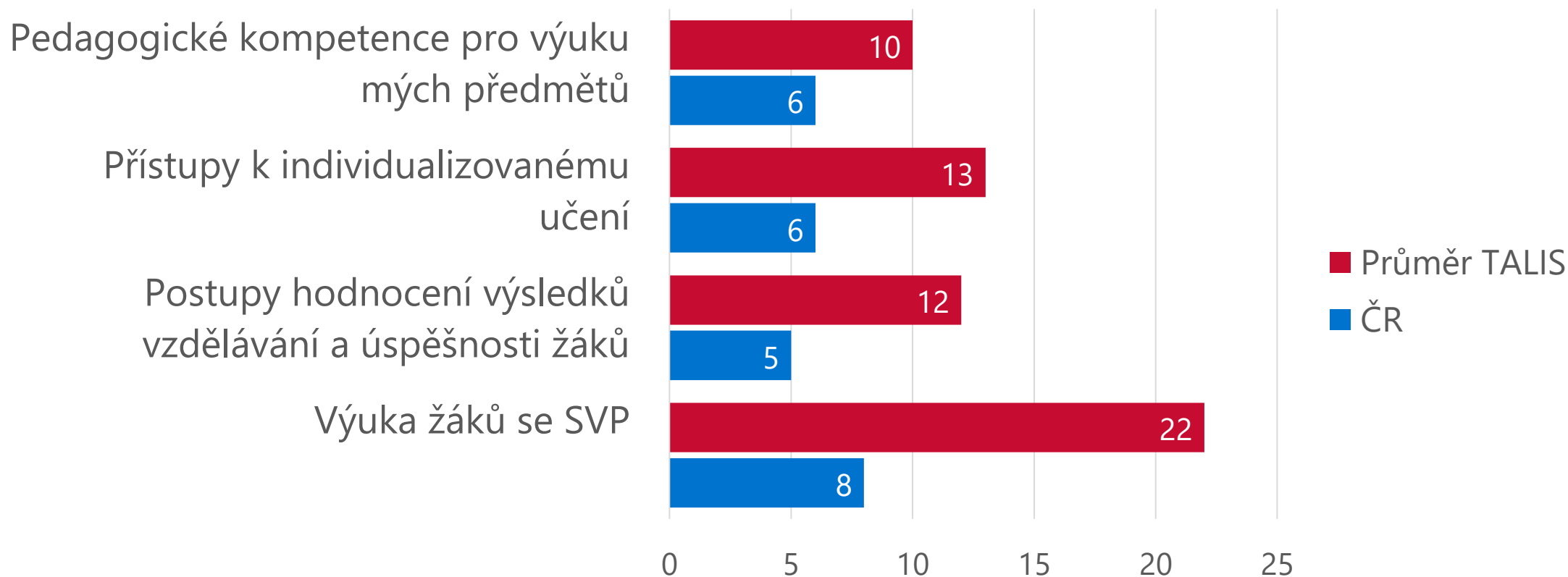

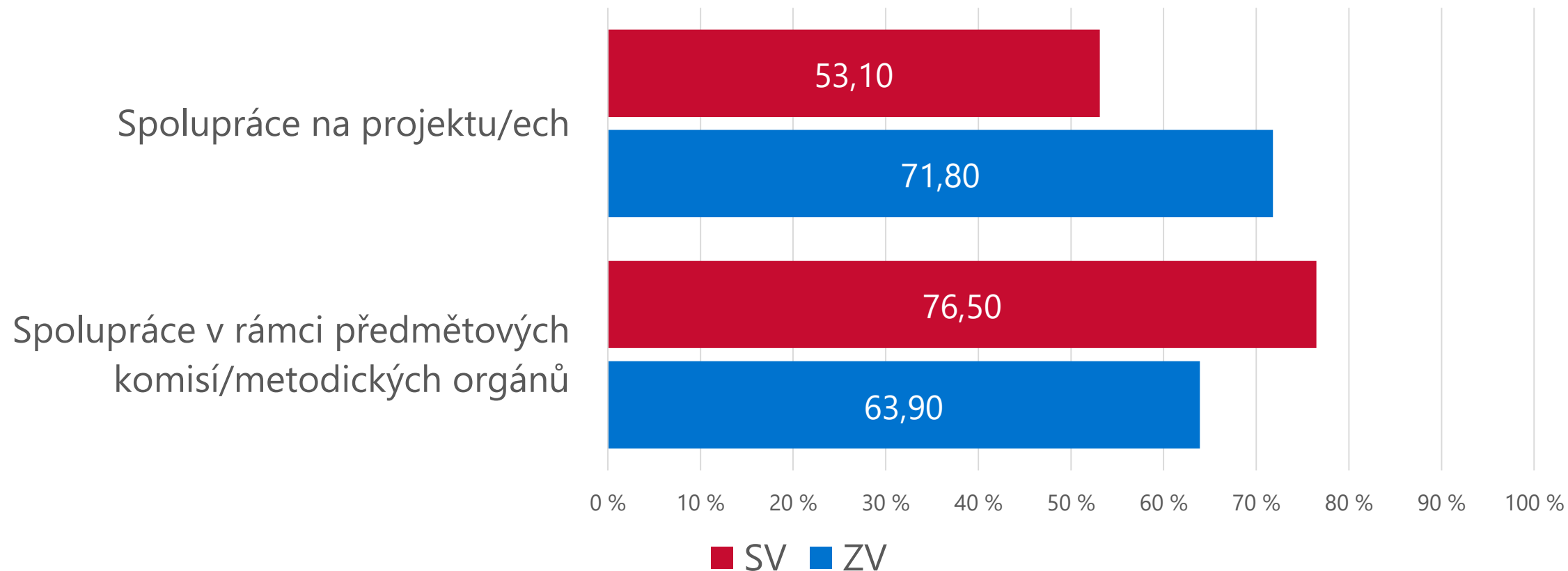
Sebedůvěra českých učitelů je ve srovnání
se zahraničím nízká

Podíl učitelů, kteří vyjádřili velkou potřebu dalšího profesního vzdělávání ve vybraných oblastech (v %)

Spolupráce učitelů s dalšími učiteli

Datový zdroj: ČŠI / Dotazník pro učitele ZV 2017-18 (formulář vyplnilo 8 569 učitelů) / Dotazník pro učitele SV 2017-18 (formulář vyplnilo 4 483 učitelů)

Faktory ovlivňující vzdělávací výsledky

Pedagogické
vedení školy

Spokojenost
s povoláním
učitele

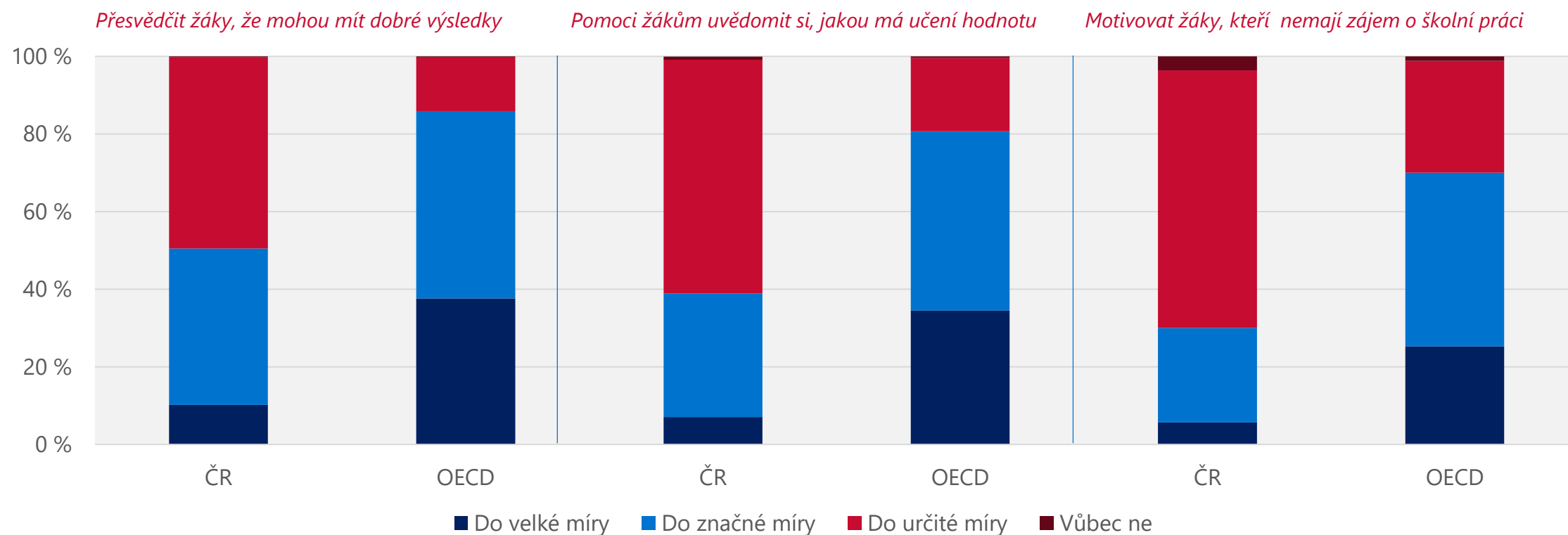
Školní
klíma

Důraz na studijní
úspěch
a výsledky žáků

Profesní rozvoj
ředitelů a učitelů

Jak si učitelé věří, že dokážou motivovat a zapojit žáky do výuky

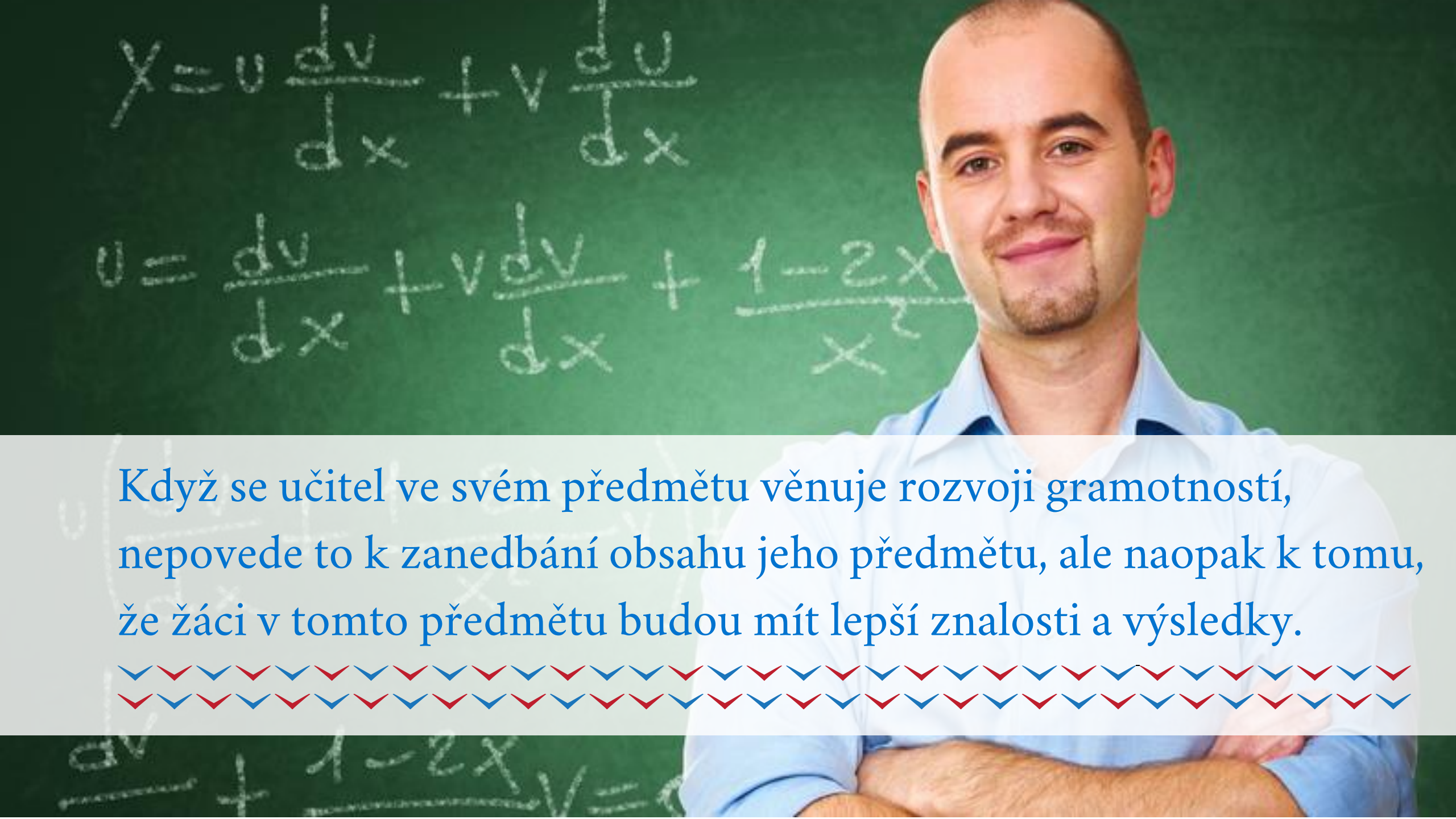
Zdroj: Mezinárodní šetření TALIS 2013

Schopnosti učitelů a jejich přístup k žákům

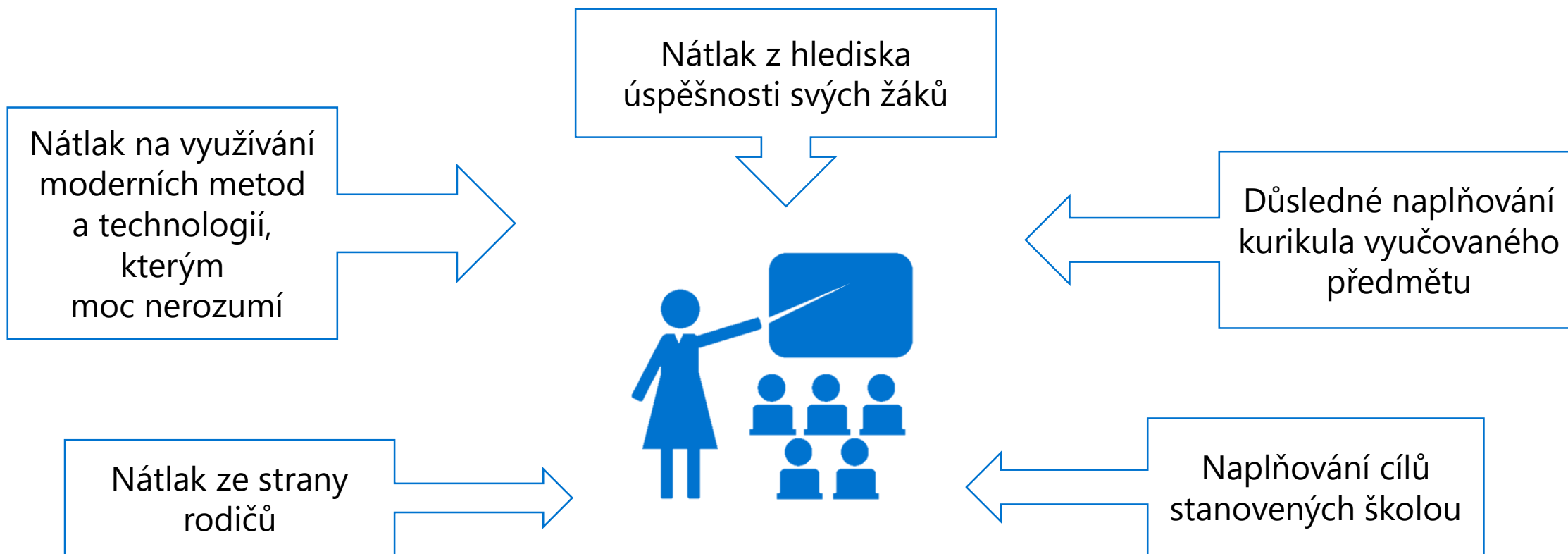

Když se učitel ve svém předmětu věnuje rozvoji gramotností, nepovede to k zanedbání obsahu jeho předmětu, ale naopak k tomu, že žáci v tomto předmětu budou mít lepší znalosti a výsledky.

Vlivy působící na práci učitele

Sekundární analýza PISA 2015 (Školní charakteristiky ve světle výukových metod a využití ICT) | ČŠI, březen 2018.

Úskalí direktivního způsobu výuky

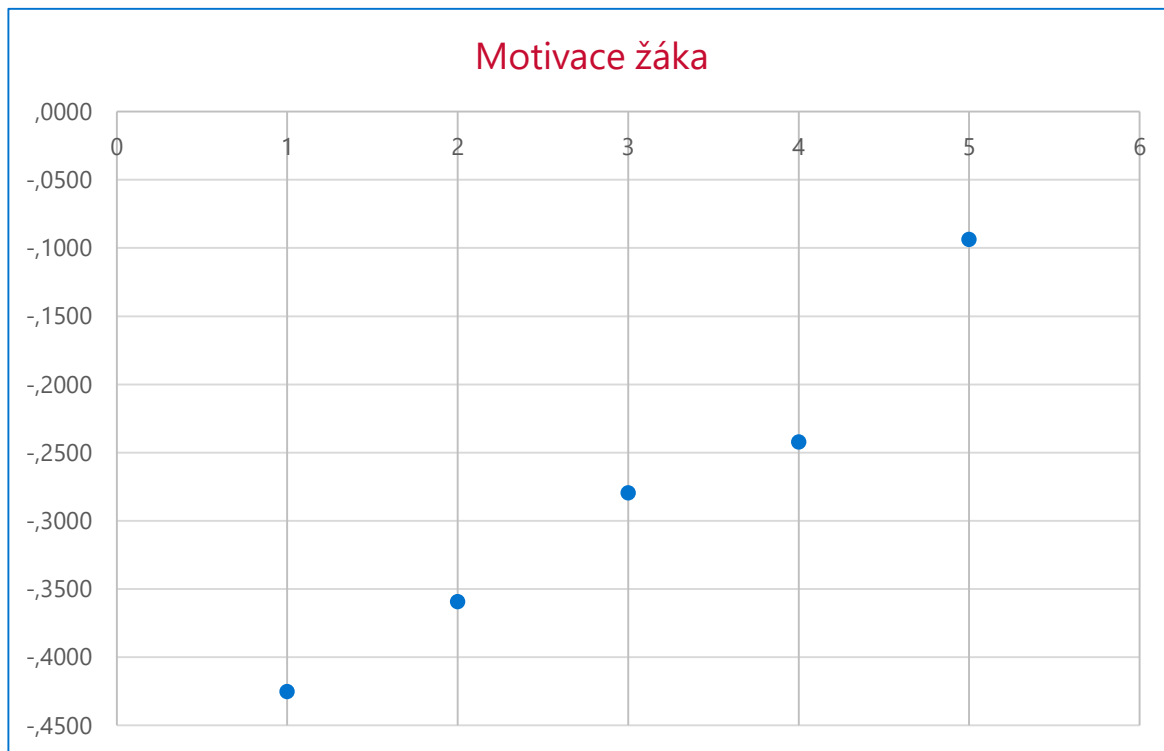
Nižší motivace učitelů k práci a k učení

Zhoršení vzájemných vztahů
mezi učitelem a žáky

Ztráta osobní motivace k dalšímu učení
na straně žáků

Proč by se měli učitelé starat o motivaci žáků

1. Potřeba zažít úspěch
2. Smysluplnost učení

Příležitosti ke zlepšení → Co mohou udělat učitelé?

Ochota poskytnout
pomoc žákům
a mít zájem o jejich
učení

Budování pozitivního
vzájemného vztahu
se žáky („být součástí
školní komunity“)

Efektivní řízení třídy
a vztahů v profesním
rozvoji učitelů

Faktory ovlivňující vzdělávací výsledky

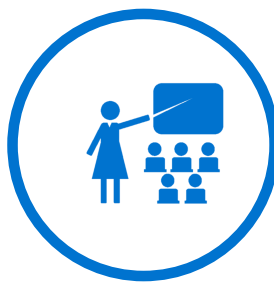
Pedagogické
vedení školy

Spokojenost
s povoláním
učitele

Školní
klima

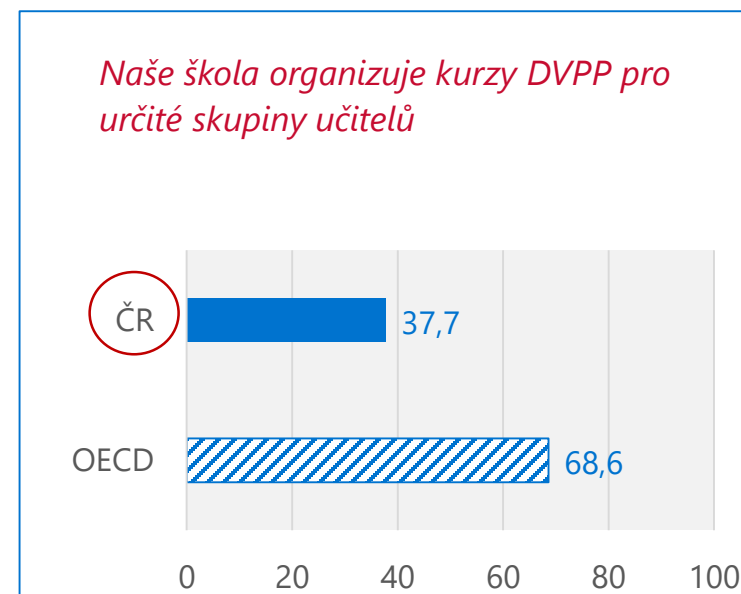
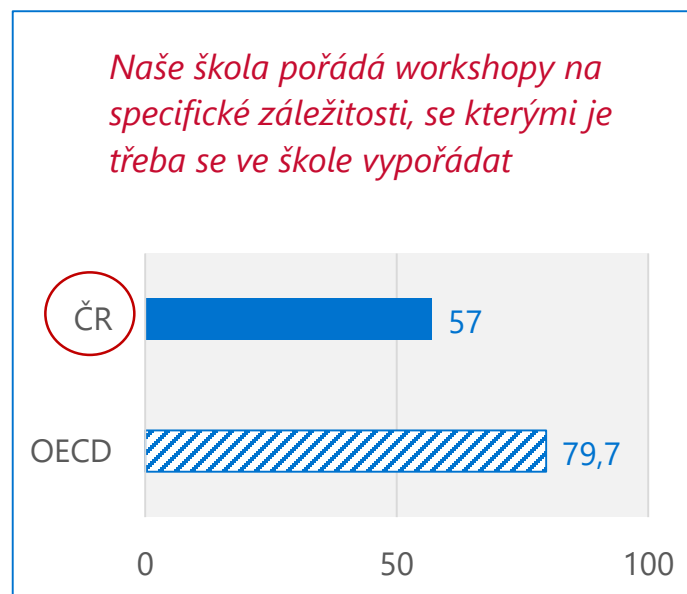
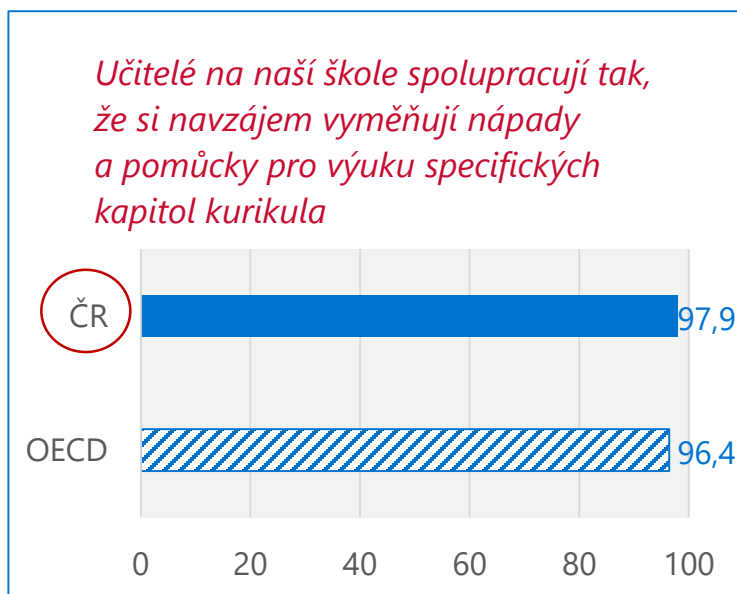
Důraz na studijní
úspěch
a výsledky žáků

Profesní rozvoj
ředitelů a učitelů

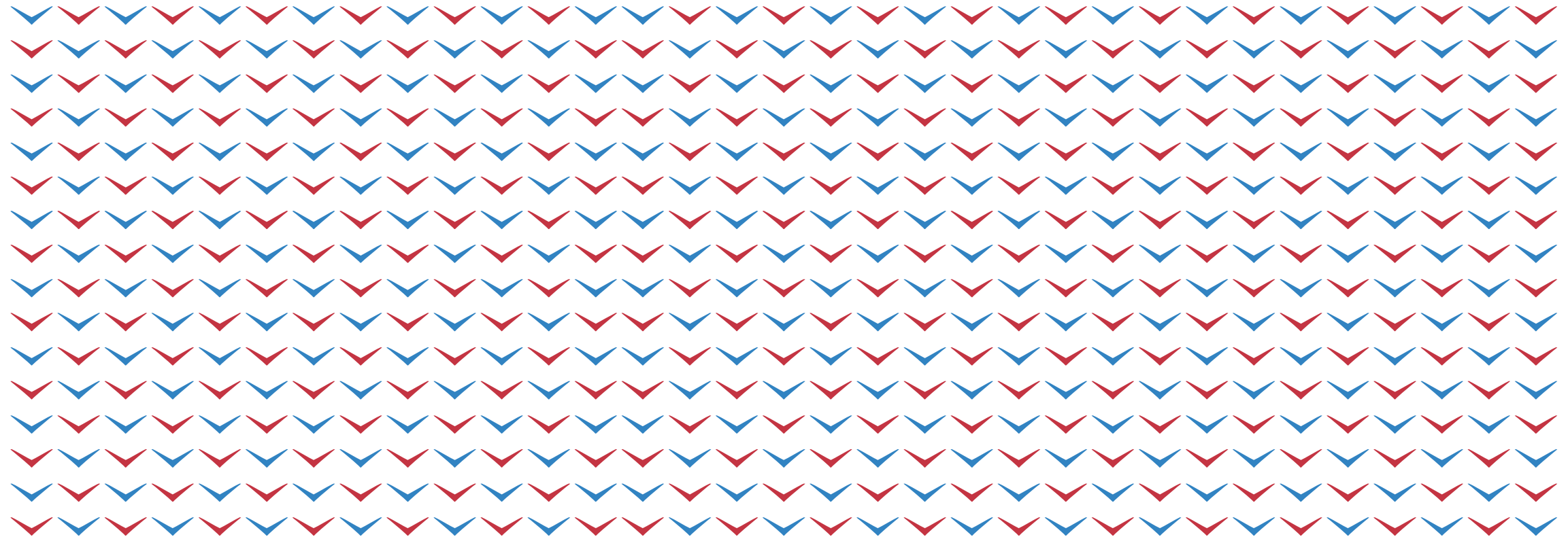
Další vzdělávání učitelů na pracovišti – co tím vlastně myslíme?

Procento žáků ve školách, kde ředitelé uvedli existenci uvedených typů profesního rozvoje na pracovišti

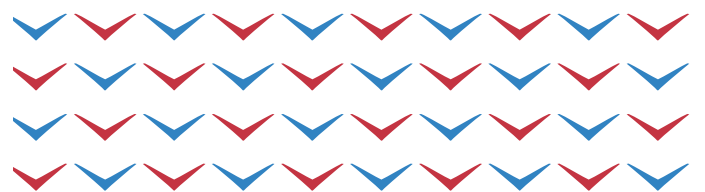

OECD (2016), PISA 2015 Results (Volume II): Policies and Practices for Successful Schools | tab. II.6.20

Podpora gramotností na školách

Čtenářská gramotnost

ČR má stále rezervy v práci s textem a podpoře čtenářské gramotnosti napříč předměty

➤ Nejsou dostatečně procvičovány následující dovednosti:

Porovnávání
přečteného textu
s jinými texty

Předvídání,
odhadování děje

Popsání stylu
nebo uspořádání
přečteného textu

Určení postoje
nebo záměru
autora

- Téměř dvakrát méně často oproti mezinárodnímu průměru v české škole učitel předčítá žákům nahlas
- Nedostatečně se využívá tiché čtení

Podmínky výuky, postoje

Narůstající počet
třídních knihoven,
avšak nízká míra
využívání

Malý důraz škol
i učitelů na studijní
úspěch

Malá spokojenost
učitelů s
povoláním

Podprůměrné
zapojení učitelů do
dalšího vzdělávání
v oblasti čtení

Malá sounáležitost
žáků se školou

Nízká sebedůvěra
žáků ve čtení

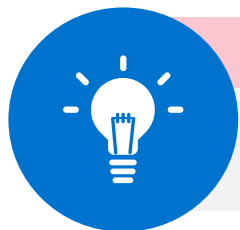
Podprůměrná
obliba čtení u žáků

Souvislost mezi
frekvencí čtení pro
radost a výsledky
žáků

Zdroj: PIRLS 2016

Příklad inspirativní praxe

Malotřídní základní škola (část města, 70 žáků)

Kritérium 4.2

Pedagogové využívají široké spektrum výchovně-vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů

Diferencované cíle a úkoly pro žáky 1. ročníku v hodině čtení

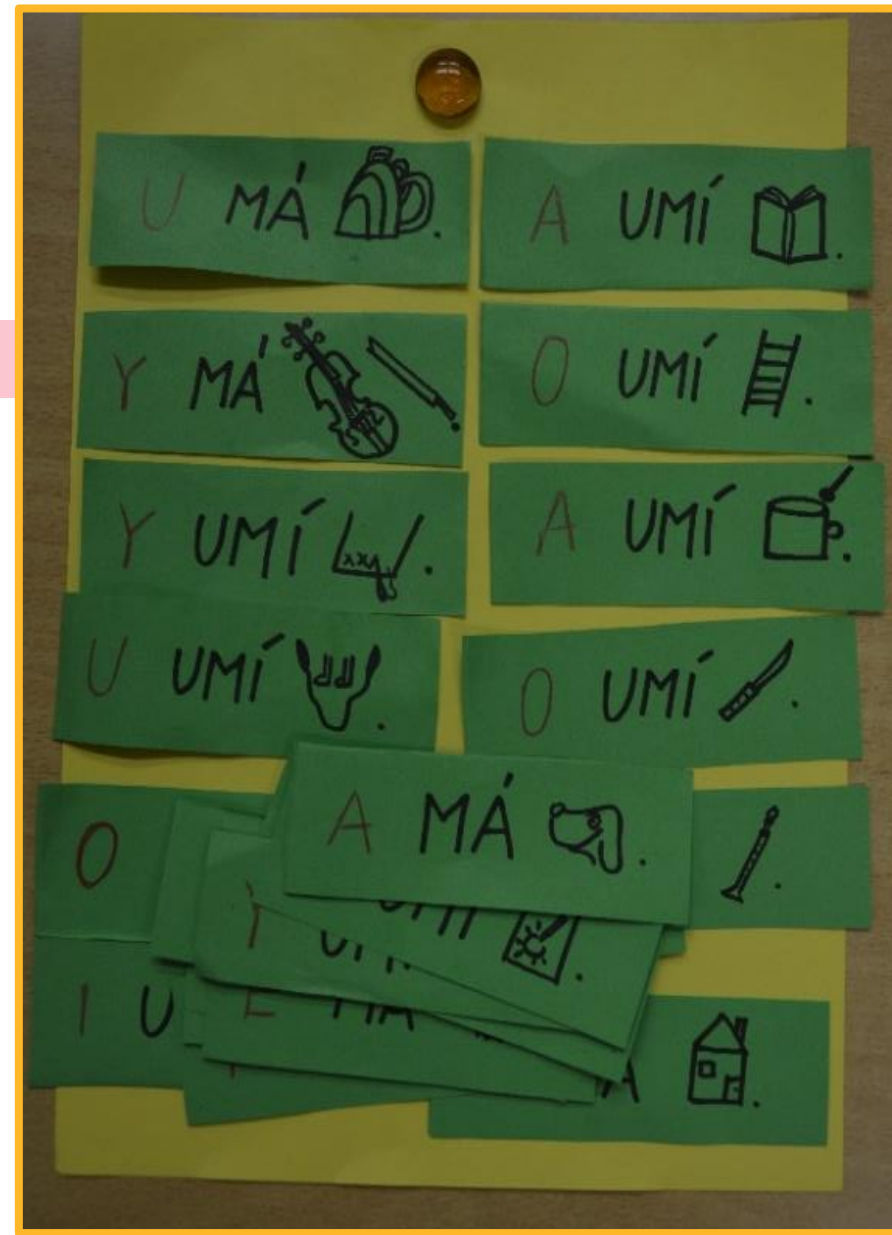
Úroveň obtížnosti 1	✓ číst věty s obrázky, s dopomocí skupiny ✓ odstranit „slovesnou čáru“ a nahradit ji stále se opakujícími slovy MÁ, UMÍ
Úroveň obtížnosti 2	✓ číst krátkou větu psanou velkými tiskacími písmeny s porozuměním
Úroveň obtížnosti 3	✓ číst delší text psaný velkými tiskacími písmeny s porozuměním ✓ naslouchat déle čtenému textu spolužákem
Úroveň obtížnosti 4	✓ číst delší text psaný malými tiskacími písmeny s porozuměním ✓ naslouchat textu čtenému spolužákem ✓ zapamatovat si znění celé karty (možnost psát na druhou stranu odpověď na hádanku)

Příklad inspirativní praxe

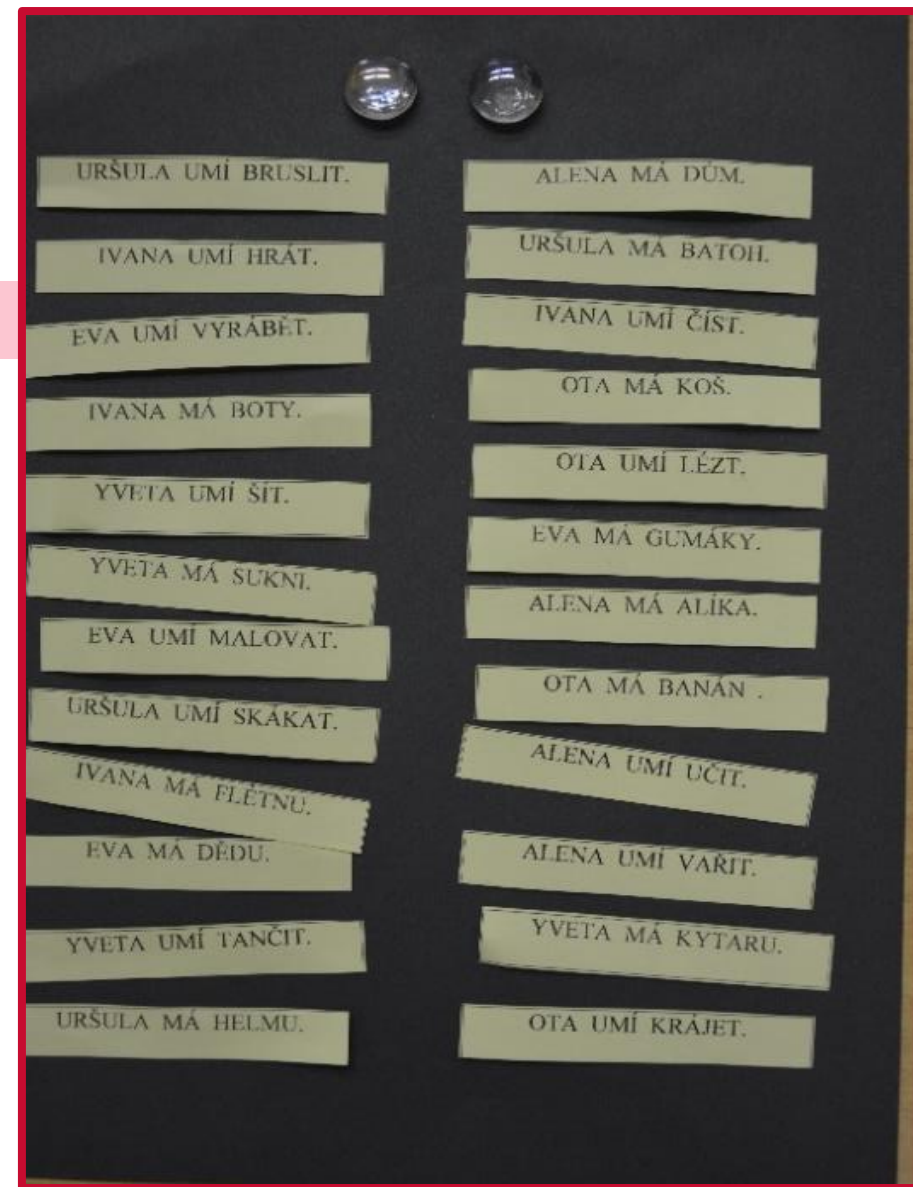
Úroveň čtení 1 v 1. ročníku

Příklad inspirativní praxe

Úroveň čtení 2 v 1. ročníku

Příklad inspirativní praxe

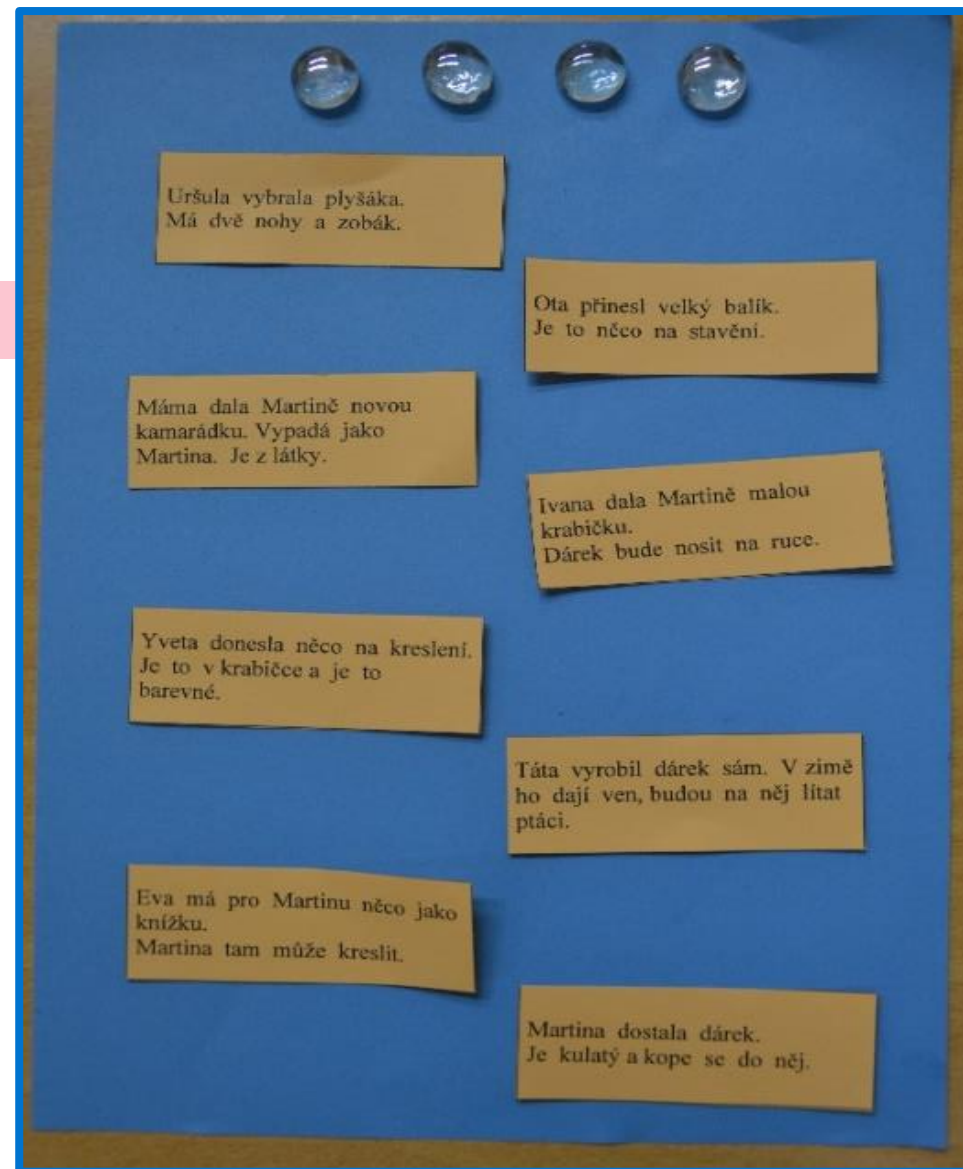
Úroveň čtení 3 v 1. ročníku

Příklad inspirativní praxe

Úroveň čtení 4 v 1. ročníku

Příklad inspirativní praxe

Test z dějin, jehož cílem bylo ověřit výstup ŠVP v 5. ročníku

Žák hledá souvislosti mezi jednotlivými historickými událostmi, srovnává je a hledá jejich dopad do současnosti. .

Žáci obdrží zadání, na něž **odpovídají způsobem, který jim nejvíce vyhovuje**

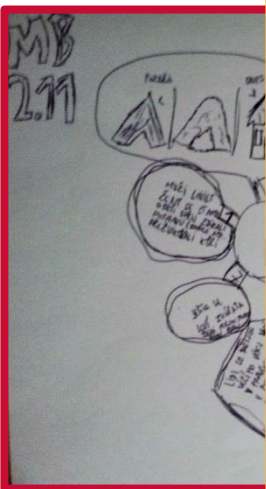
Zadání:

Jméno: Datum:

Pravěk – popřemýšlej nad tématy a zapiš způsobem, který ti vyhovuje (text, myšlenková mapa,...)

1. Ženy a muži
2. Potrava
3. Zbraně
4. Bydlení
5. Války
6. Co bylo jinak v pravěku a dnes?
7. Co je dnes podobné jako v pravěku?
8. Co tě ještě napadá o pravěku?

Jméno: Slonka Datum: 2.11.

PRAVĚK

Střevníky, bylinky, šlachy se o

SOUČASTNOST

starají se o domácího
svi dít, křiží ani do
kři lot, práce

ŽENY

jsou spíše o práci
starají se o děti,
pěstují

MUŽI

jsou spíše o práci
starají se o děti,
pěstují

POTRAVA

hranolky, chleba,
opévané maso,
hamburgy a různé
pohánky

BRANĚ

přidávají různé maso,
a dle toho jak mají
všechno

VDLENÍ

čte, maluje, šije

VÁLKY

mladší mladá děvčata
je much velký strach

PRŮBĚH

Průběh života v domě. Domov se nachází v obci, která má několik domů. V domě žije několik lidí. Domov se nachází v obci, která má několik domů. V domě žije několik lidí.

Matematická gramotnost

$$v = 2\pi f \quad \beta = \frac{\Delta I_c}{\Delta I_b} \quad v = c/\lambda$$

$$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{v_1}{v_2} = \frac{w_2}{w_1} \quad v = \frac{1}{\sqrt{\epsilon \cdot \mu}} = \frac{c}{\sqrt{\epsilon_r \mu_r}}$$

$$= \rho \frac{L}{S}$$

$$= \frac{\tan \alpha}{T}$$

$$W = \vec{F} d \cos \alpha$$

$$F_n = \sin \theta g \quad F_g = \frac{m_1 m_2}{r^2} \quad W = \frac{E_c}{q}$$

$$E = mc^2$$

$$F_v = \left\{ \frac{F_n}{R} \right.$$

$$X^* T =$$

Příklad inspirativní praxe

Test z matematiky v 1. ročníku, jehož cílem bylo ověřit výstup ŠVP

- ✓ Žák vytváří hypotézy a ověřuje je.
- ✓ Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.

Test obsahuje úkoly různé obtížnosti.

Úroveň obtížnosti je označena počtem hvězdiček.

Z testu je zřejmé, jak obtížné úkoly žák zvládá.

Příklad inspirativní praxe

PYRAMIDY 1. ROČNÍK Jméno: SOFINKA P.

$\begin{array}{c} 3 \quad 5 \quad 2 \\ 8 \quad 7 \\ 15 \end{array}$ *	$\begin{array}{c} 5 \quad 2 \quad 7 \\ 3 \quad 9 \\ 16 \end{array}$ **	$\begin{array}{c} 2 \quad \quad \quad 4 \\ 3 \quad \quad 5 \\ \quad \quad \quad \end{array}$ ***
$\begin{array}{c} 9 \quad 1 \quad 2 \\ 10 \quad 6 \\ 16 \end{array}$ *	$\begin{array}{c} 5 \quad 6 \quad 3 \\ 11 \quad 9 \\ 20 \end{array}$ **	$\begin{array}{c} 1 \quad \quad \quad \\ \quad \quad \quad 4 \\ 13 \quad \quad \\ 20 \end{array}$ ***
$\begin{array}{c} 1 \quad 1 \quad 4 \\ 2 \quad 6 \\ 13 \end{array}$ *	$\begin{array}{c} 5 \quad 2 \\ 8 \quad 5 \\ 11 \end{array}$ **	$\begin{array}{c} 3 \quad \quad 0 \\ \quad \quad \quad \\ 10 \quad \quad \\ \quad \quad \quad \end{array}$ ***
$\boxed{1} + \boxed{2} = 3$ *	$\boxed{5} + \boxed{6} = 11$ **	$\boxed{3} + \boxed{0} = 11$ ***

TADY TO TO NEVYCHÁZÍ!

ÚKOL JSI KŘÍŽLA UPRÁVUJ, CHYBU MÁŠ VE VÝMĚTĚ!

PYRAMIDY 1. ROČNÍK Jméno: VIOJA

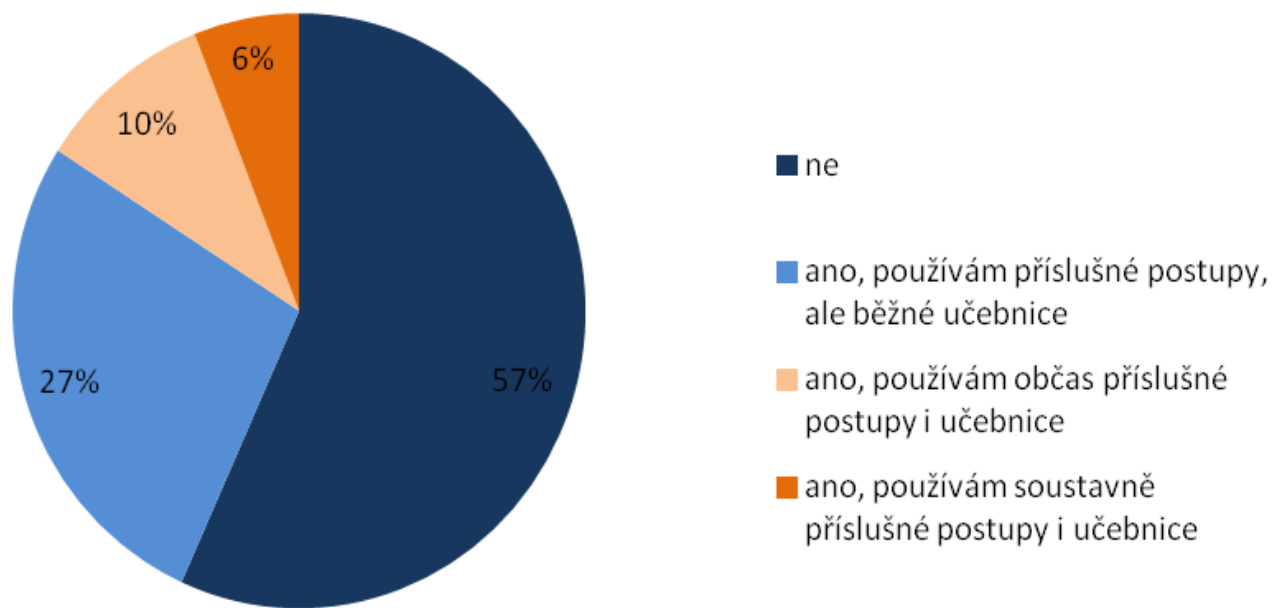
$\begin{array}{c} 3 \quad 5 \quad 2 \\ \quad \quad \quad \\ \quad \quad \quad \end{array}$ *	$\begin{array}{c} 5 \quad 2 \quad 7 \\ 7 \quad 9 \\ 10 \end{array}$ **	$\begin{array}{c} 2 \quad 1 \quad 1 \quad 4 \\ 3 \quad 2 \quad 5 \\ 5 \quad 7 \\ 12 \end{array}$ ***
$\begin{array}{c} 1 \quad \quad \quad \\ 10 \quad \quad \\ 16 \end{array}$ *	$\begin{array}{c} 5 \quad 6 \quad \quad \\ \quad \quad \quad \\ 20 \end{array}$ **	$\begin{array}{c} 1 \quad 1 \quad 2 \quad 2 \\ 10 \quad 3 \quad 4 \\ 13 \quad 7 \\ 20 \end{array}$ ***
$\begin{array}{c} 1 \quad \quad \quad 4 \\ \quad \quad \quad \\ \quad \quad \quad \end{array}$ *	$\begin{array}{c} 5 \quad 2 \quad 2 \\ 7 \quad 4 \\ 11 \end{array}$ **	$\begin{array}{c} 3 \quad \quad 0 \\ \quad \quad \quad \\ 10 \quad \quad \\ \quad \quad \quad \end{array}$ ***
$\boxed{1} + \boxed{4} = 3$ *	$\boxed{2} + \boxed{4} = 6$ **	$\boxed{3} + \boxed{0} = 11$ ***

JSI VSI SPRÁVNĚ
ČÍSLOV. PÍS. VÍŘEN
KŘÍŽENÍ A PŘÍJAZD
NA TO.

11b. v 12

Souvislost výsledků žáků s využíváním Hejného metody výuky matematiky

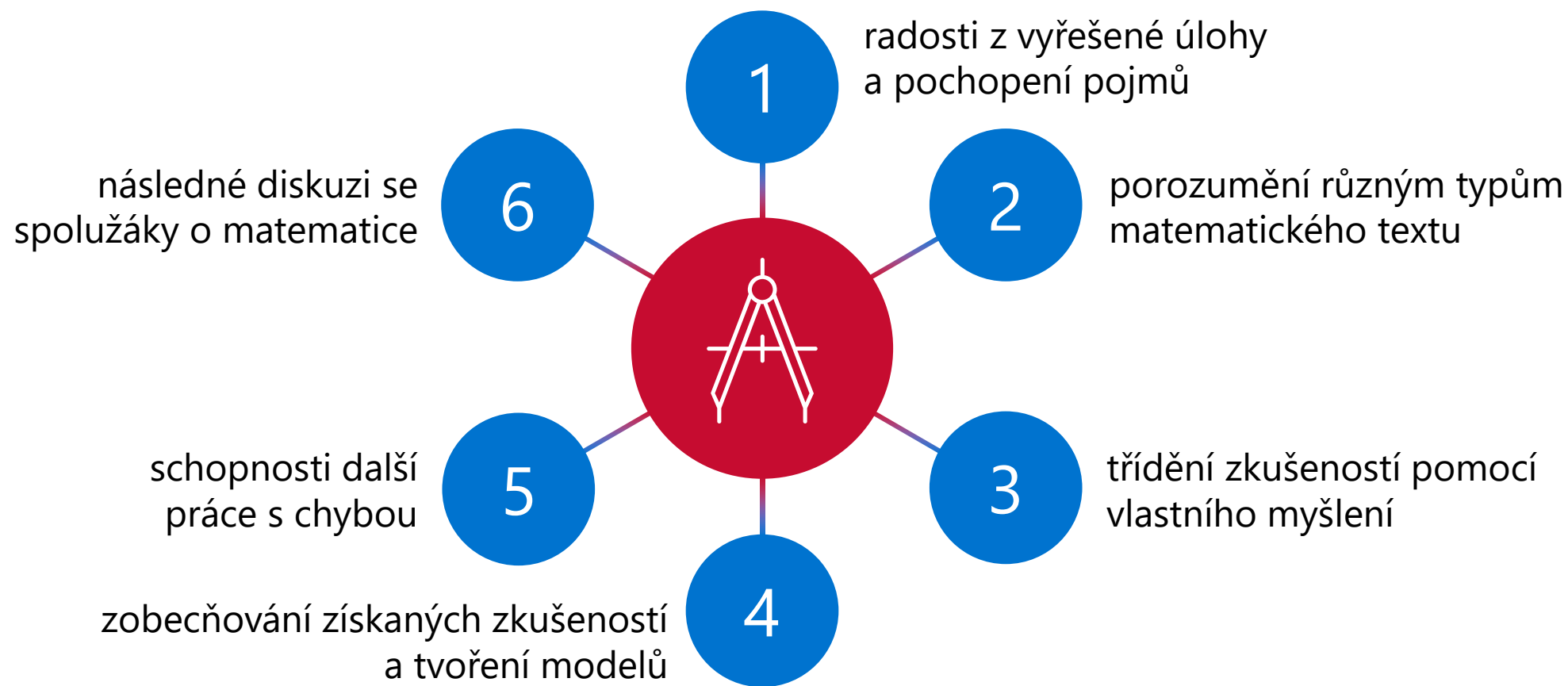

- < Mírně vyšší průměrnou úspěšnost žáků při využití Hejného matematiky
- < Žáci učitelů, kteří za hlavní cíl výuky matematiky označili **utváření pozitivního vztahu k matematice**, dosáhli v průměru o 3 procentní body vyšší úspěšnost oproti žákům, jejichž učitelé označili probrat veškeré učivo RVP

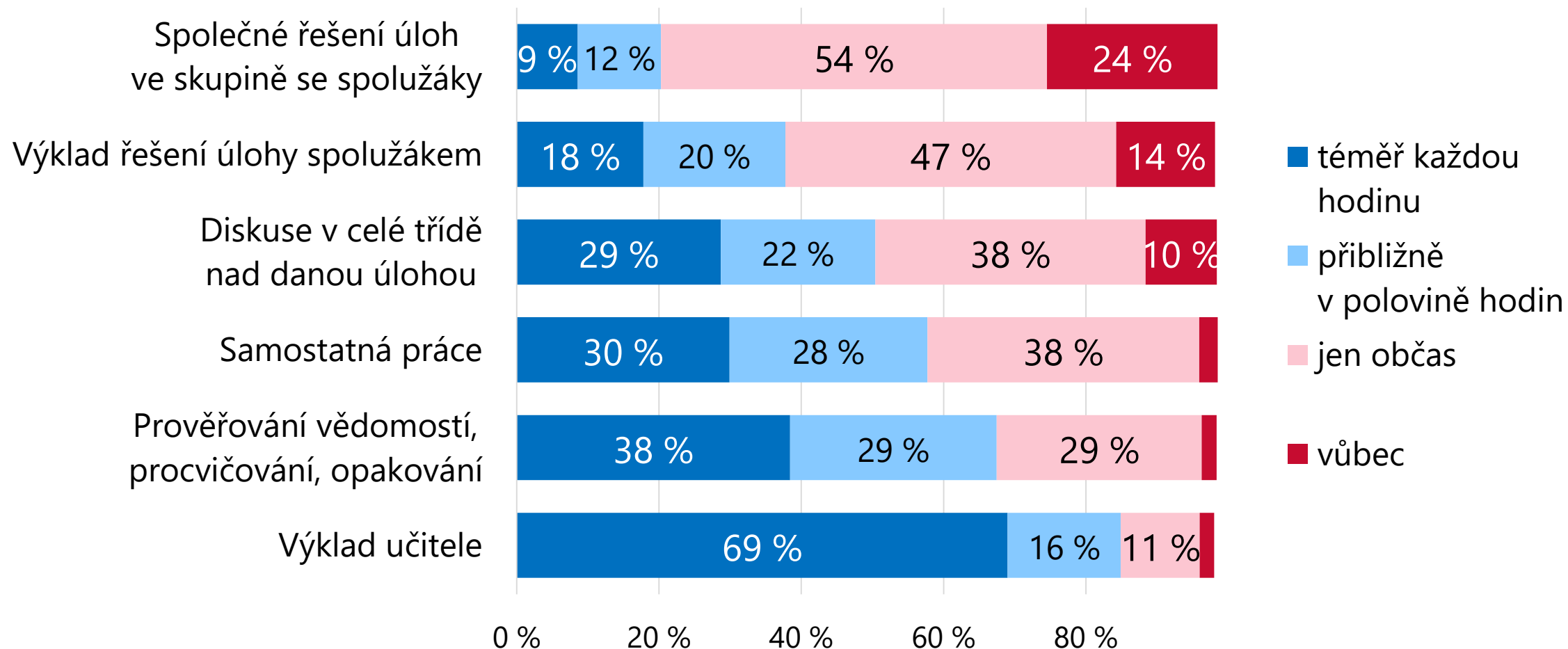
Zdroj: ČŠI / Výběrové zjišťování výsledků žáků / květen 2017 / *Učitelský dotazník*

Matematická gramotnost spočívá v:

Metody v hodinách na ZŠ dle žáků

Rozvoj matematické gramotnosti u žáků ovlivňují 4 faktory

The image features a decorative border composed of a repeating pattern of red and blue chevrons (V-shapes pointing downwards) arranged in a grid-like fashion around the central text.

Podpora školních aktivit

INSPEKČNÍ
ČINNOST

REGISTR
INSPEKČNÍCH
ZPRÁV

PORADNA

Koncepční záměry
Plán hlavních úkolů
Kritéria hodnocení
Tematické zprávy
Výroční zprávy
Publikace
Zahraniční aktuality
Informační bulletin
Metodická podpora škol

RA ŠKOL

...plynulém období vytvořila několik nových metod,
hodnocení kvality a efektivity škol a školských
stavy jako celku. Některé z těchto nástrojů byly
byly využitelné nejen pro potřeby hodnocení
školní inspekci, ale zároveň i v rámci
jednotlivými školami či školskými zařízeními.
V rámci metodické podpory tak některé z těchto nástrojů dává Česká
školní inspekce k dispozici.

Kritéria kvalitní školy

I když sama kritéria kvalitní školy schválená ministryní školství, mládeže
a tělovýchovy jsou veřejně dostupným materiálem, školy je dostávají
k dispozici včetně stručné metodické instrukce k jejich využití ve vlastní
evaluaci. Kritéria seskupená do šesti základních oblastí pokrývají všechny
klíčové kroky školního vzdělávání, popisy kritérií pak jasně ilustrují, co
dané kritérium sleduje a jak by naplnění daného kritéria mělo v optimálním
případě vypadat. Ředitelé škol díky tomu mohou posoudit, jakou měrou
stav, jejich školy odpovídá, v oblastech i v jednotlivých kritériích

MEZINÁRODNÍ
SPOLUPRÁCE

Evropské školy

SICI

OECD

MEZINÁRODNÍ
ŠETŘENÍ

PISA

PIRLS

TIMSS

INSPEKČNÍ
ČINNOST

REGISTR
INSPEKČNÍCH
ZPRÁV

PORADNA

OTEVŘENÝ
ÚŘAD

INFORMAČNÍ

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti jsou základním předpokladem vhodné materiální a organizační podmínky ve škole. Materiál *Podmínky rozvoje ČG* představuje soupis základních podmínek, které by škola měla pro rozvoj čtenářství žáků vytvořit. Posouzení stavu konkrétní školy je v silách člena vedení školy, stejně jako např. předsedy předmětové komise českého jazyka (nebo osoby odpovídající funkce).

Dokument *Obecná hlediska dobré výuky* obsahuje soubor indikátorů sledujících, nakolik učitelé (především českého jazyka, ale v obecné rovině v kterémkoli vyučovacím předmětu) vedou výuku konstruktivistickým způsobem, kladou důraz na formativní prvky výuky i hodnocení a dávají žákům dostatek prostoru pro samostatné objevování získávaných dovedností. Materiál je vhodný pro sebehodnocení jednotlivých učitelů.

Hospitační záznam upravený pro sledování rozvoje čtenářské gramotnosti akcentuje prvky rozvoje čtenářství v hospitovaných vyučovacích hodinách – může být použit vedením školy při běžné hospitační činnosti, ale také jako zpětná vazba během sebehodnocení jednotlivých učitelů.

Hospitační záznam pro sledování čtenářské gramotnosti ve formátu elektronické publikace:

MEZINÁRODNÍ
SPOLUPRÁCE

Evropské školy

SICI

OECD

MEZINÁRODNÍ
ŠETŘENÍ

PISA

PIRLS

TIMSS

ICILS

TALIS

Posouzení systému
evaluace a
monitoringu

Překonávání
školního neúspěchu

Využití výsledků

ČG - ukázka dostupných materiálů ČŠI

Hospitační záznam pro sledování čtenářské gramotnosti

ČŠI Česká školní inspekce

Hospitační záznam pro sledování čtenářské gramotnosti

INDIKÁTOR: S jakými texty žáci pracují – učebnice / autentické texty. (Pouze jedna odpověď k výběru.)		Metodická POZNÁMKA do formuláře. <i>Texty autentické tj. neučebnicové, primárně nevznikly pro práci ve škole (jako beletrie, naučné, populárněvědecké, motivační texty). Inspektor zjišťuje využití textů za delší období (jak z práce v hodině, tak náhledem na minulé práce žáků, do učitelových příprav a nebo programů, rozhovorem se žáků i učiteli).</i>			
Žáci pracují pouze s texty z učebnic a čtenek.					
Žáci pracují také s autentickými (neučebnicovými) texty.					
Žáci pracují také se sadami různých textů k tématu.					

INDIKÁTOR: Vztah žáka ke čtení, vytrvalost a odolnost. (Pouze jedna odpověď k výběru.)	každý žák	většina tříd	jen někdo	nikdo	POZNÁMKA
Žáci reagují na čtenářské zadání s odhodláním.					
Žáci čtou text se zájmem (jsou do čtení ponořeni).					
Žáci nevdávají čtení, když zjistí, že je obtížné. Zkoušejí různé postupy, vyhledávají pomoc.		ANO		NE	Pokud v pozorované hodině nastane situace, že žák má problém, inspektor sleduje učitelovo řešení a vyplní ANO-NE.

1/5

Materiální a organizační podmínky rozvoje čtenářské gramotnosti

ČŠI Česká školní inspekce

Materiální a organizační podmínky rozvoje čtenářské gramotnosti

Inspektor získává odpověď z dokumentace školy, z rozhovoru s učiteli, z prohlídky školy, z programů výuky (osnov), z hospitací ve výuce, z rozhovoru se žáky.

Některé řádky zdvojeny (jako „číslo a písmeno b“), aby se odlišilo, co v této věci sledovat na ZŠ a co na SŠ.

	INDIKÁTOR	ANO	NE
1 ZŠ/SŠ	Ve škole je osoba nebo skupina osob odpovědných za rozvoj čtenářské gramotnosti na úrovni školy. *		
2 ZŠ/SŠ	Mezi vzdělávacími cíli školy je i rozvíjení čtenářské gramotnosti jak v českém jazyce a literatuře, tak v naukových předmětech.		
3 ZŠ	Ve škole je knihovna přístupná podle potřeby výuky a žáků; s minimálně 10 různými tituly na každého žáka školy.		
4 ZŠ	Ve třídách jsou třídní knihovničky obsahující nejen knihy naučné, ale i beletrii, ideálně v počtu 150 ks knih na třídu.		
5 ZŠ	Po škole jsou zákoutí vybavená k četbě knih a časopisů. O zákoutí se pečuje, nabídka knih se obnovuje, platí v nich domluvená pravidla. Nechátrají.		
6a ZŠ	Žáci mají snadný přístup k různým typům a zdrojům textů včetně digitálních.		
6b SŠ	Podle potřeb a čtenářské vyspělosti žáků škola zajišťuje v rámci svých možností volný přístup k různým typům a zdrojům textů vč. digitálních (např. čtenářské kroužky, stále otevřená knihovna, internetové připojení).		
7 ZŠ/SŠ	Ve třídách je možné takové uspořádání skupin, v nichž žáci mohou vést hovor o textech, aniž by se příliš rušili.		

1/2

Obecná hlediska dobré výuky na úrovni třídy určený pro školy

ČŠI Česká školní inspekce

Obecná hlediska dobré výuky na úrovni třídy

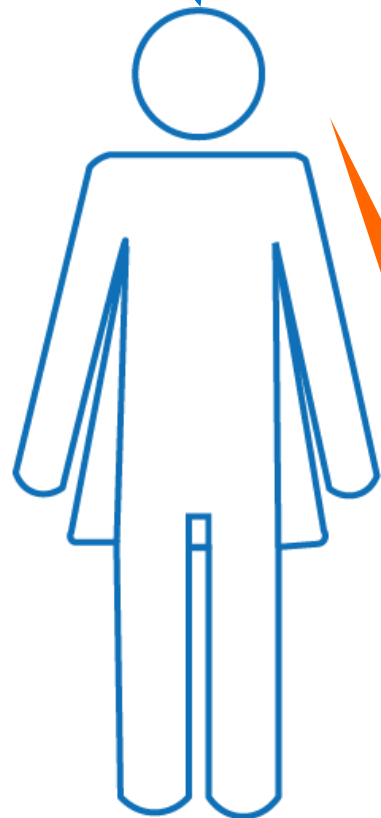
1. Učitel ovládá hodnocení ve formativní funkci.	ANO	NE
Pracuje s cíli učení (konkretizuje cíle, formuluje je jazykem žáků, nechává žáky cílům porozumět, postupně vede žáky k vlastní formulaci cílů).		
Při plánování určuje, co bude sloužit jako důkazy o tom, že učení žáků probíhá a že proběhlo.		
Prostředky učení (postupy, metody, činnosti...) plánuje tak, aby přímo vedly k cílům.		
V průběhu výuky neustále monitoruje a vyhodnocuje, jak se každému z žáků daří, a rozhoduje se o dalším postupu. Analyzuje a diagnostikuje výkony žáků.		
Učitel nechává žáky provádět sebehodnocení. Využívá ho jako významný zdroj informací o tom, jak se žák učí, jak učení prožívá a jak rozumí tomu, čím se zabývá.		
Podle svých zjištění plánuje další postup výuky (upřesňuje cíle a postupy výuky).		

2. Učitel přímo vyučuje čtenářské strategie / dovednosti (nejen zadává). Využívá postup, kterému říkáme „předávání odpovědnosti za učení žákovi“.	ANO	NE
Učitel vysvětlí žákům, jakou strategii či dovednost se společně budou učit.		
Modeluje = ukazuje žákům, jak učitel sám cobý zkušený čtenář přemýšlí, když danou strategii používá. Jako by otevřel svou mysl žákům přímo (tzv. „hlasitě přemýšlení“).		
Nechává žáky, aby si vyzkoušeli sami nebo ve dvojici modelovanou dovednost. Vyzvolává poté jen ty žáky, kteří chtějí ukázat ostatním, jak na to šli. Učitel poskytuje popisnou zpětnou vazbu.		
Učitel zadává podle čtenářské vyspělosti žáků a dalších podmínek práci do malých skupin, v nichž si žáci strategii zkoušejí. Učitel podle pokroku žáků podporuje modelováním, zpětnou vazbou nebo jiným druhem pomoci (scaffolding*) ty žáky, kteří jeho pomoc potřebují.		
Učitel nechává žáky pracovat samostatně ve skupinách. Žáci si zpětnou vazbu poskytují i navzájem podle učitelova vzoru, provádějí sebehodnocení.		
Když žáci zvládli danou strategii, učitel je nechá pracovat s novým, obtížnějším materiálem.		

* Scaffolding (cíli řešení) je postup, při kterém učitel poskytuje žákovi jemnou oporu k dosažení cíle tak, aby se žákovi podarilo zvládnout nejbližší krůček v jeho učení. Nejcasněji se to děje formou otázek, které nenapovídají, ale provázejí žáka jeho vlastním přemýšlením. „Řešení“ může mít také formu dobře promyšlených zadání a sledu zadání.

1/2

Nebudu se pouštět
do něčeho velkého

Jednodenní
seminář pro
sborovnu

- ✓ Vzdělávání pedagogických pracovníků v ZŠ
- ✓ Vzdělávání pedagogického sboru ZŠ zaměřené na inkluzi

S touto akční
skupinkou se
podívám do
jiné školy

- ✓ Sdílení zkušeností pedagogů z různých škol/ŠZ prostřednictvím vzájemných návštěv

Na základě
zkušeností
navrhne
strategii
s akční
skupinkou

Akční
skupinka

*(získat alespoň
3 učitele, kteří
se chtějí zapojit)*

Akční skupinka
vyzkouší některá
doporučení
a o zkušenostech
se podělí se
sborem
i vedením školy

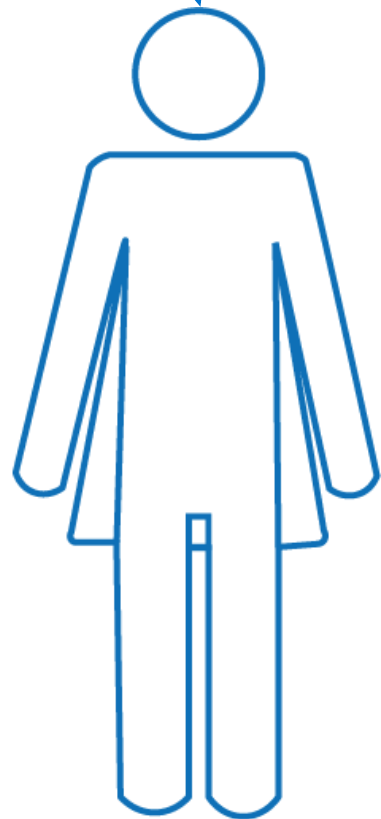
- ✓ Vzájemná spolupráce pedagogů ZŠ
- ✓ Nové metody ve výuce v ZŠ

Potřebuji se
s někým poradit?

- ✓ Profesní rozvoj pedagogů ZŠ prostřednictvím supervize / mentoringu / koučinku

Získáváme
sebedůvěru

Pokračují
aktivity
z 1. fáze

JDEME
HLOUBĚJI

- ✓ Vzájemná spolupráce pedagogů ZŠ
- ✓ Klub pro žáky ZŠ
- ✓ Projektový den ve škole
- ✓ Projektový den mimo školu

Zapojíme
družinu

- ✓ Sdílení zkušeností pedagogů z různých škol/ŠZ prostřednictvím vzájemných návštěv
- ✓ Šablony pro družiny či školní kluby (a domovy mládeže) obdobné jako pro ZŠ

Chceme pro
spolupráci
získat
rodiče

- ✓ Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči žáků ZŠ
- ✓ Komunitně osvětová setkávání

Zkoušíme
tandemovou
výuku

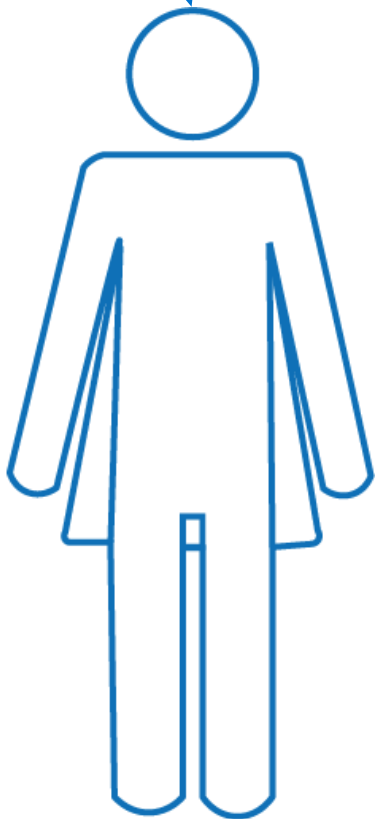
- ✓ Sdílení zkušeností pedagogů z různých škol/ŠZ prostřednictvím vzájemných návštěv
- ✓ Tandemová výuka v ZŠ

Rádi bychom
v bezpečném
prostředí
vyzkoušeli nové
metody
(např. principy
Hejného
matematiky)

- ✓ Klub pro žáky ZŠ
- ✓ Nové metody ve výuce ZŠ
- ✓ CLIL ve výuce v ZŠ

Jsme malá škola.
Jak to zvládneme?

Spojíme se
s další školou
*(půjčíme si
navzájem
učitele)*

✓ Vzájemná
spolupráce
pedagogů ZŠ

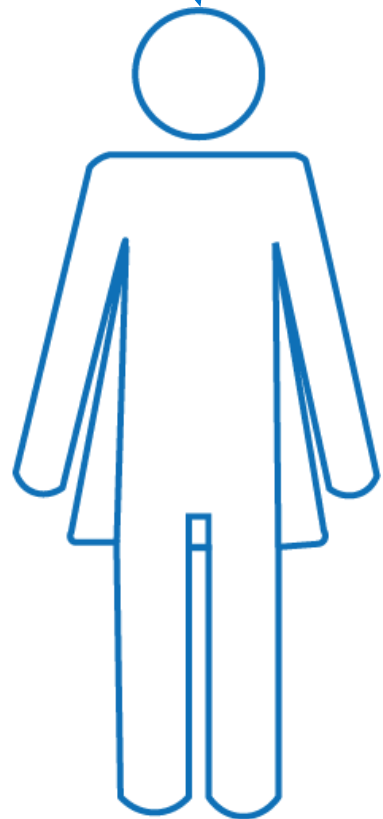
Navštívíme
i nějakou
vzdálenější
školu
*(třeba v době
našich jarních
prázdnin)*

✓ Sdílení zkušeností
pedagogů
z různých škol/ŠZ
prostřednictvím
vzájemných návštěv

Dvě školy si
domluví
společné
vzdělávání
na klíč

Jsme velká škola.
Co můžeme udělat?

Podpoříme spolupráci učitelů

- mezi 1. a 2. stupněm ZŠ
- mezi předměty všeobecnými a odbornými
- v rámci metodických orgánů

- ✓ Vzájemná spolupráce pedagogů ZŠ
- ✓ Sdílení zkušeností pedagogů z různých škol/ŠZ prostřednictvím vzájemných návštěv

Vytvoříme strategii podpory žáků ohrožených školním neúspěchem

- ✓ Doučování žáků ZŠ ohrožených školním neúspěchem
- ✓ Klub pro žáky ZŠ
- ✓ Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči žáků ZŠ
- ✓ Komunitně osvětová setkávání

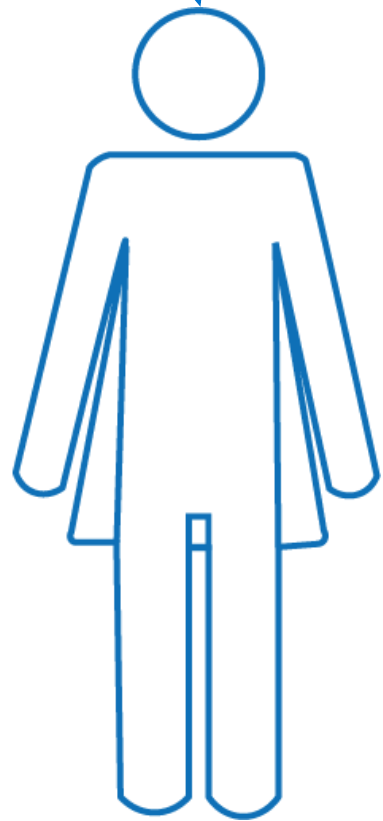
Využijeme mezipředmětové vztahy

- ✓ Tandemová výuka v ZŠ
- ✓ Projektový den ve škole
- ✓ Projektový den mimo školu

SŠ a VOŠ budou mít obdobné šablony

Jsme sloučená
MŠ a ZŠ. Jak na to?

Podpora
přestupu
z MŠ a ZŠ

- ✓ Sdílení zkušeností pedagogů z různých škol/ŠZ prostřednictvím vzájemných návštěv
- ✓ Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči žáků ZŠ

Projektový
den pro MŠ
a ZŠ
dohromady
*(obě školy si
vezmou stejnou
šablonu)*

- ✓ Projektový den ve škole

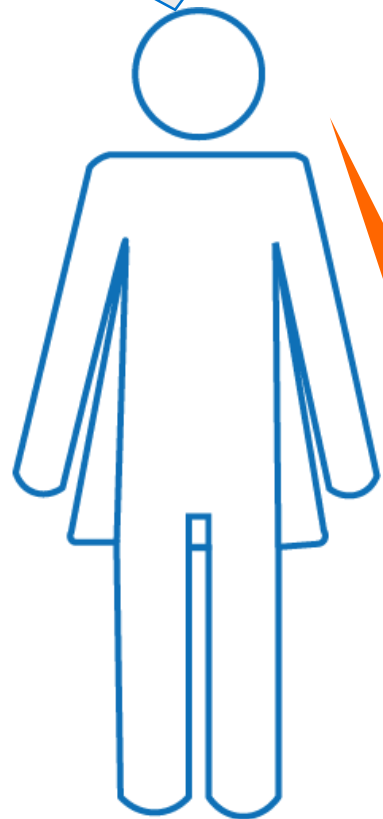
Učíme se
navzájem

*(učitelka
1. stupně uvádí
učitelky MŠ do
principů stejné
metody)*

- ✓ Sdílení zkušeností pedagogů z různých škol/ŠZ prostřednictvím vzájemných návštěv

I MŠ mohou díky šablonám podpořit rozvoj dětí v oblasti čtenářských a předmatematických představ

Pozveme si vzdělávání přímo do školy

- ✓ Vzdělávání pedagogických MŠ – DVPP v rozsahu 8 hodin

Inspirujeme se u jiné MŠ

- ✓ Sdílení zkušeností pedagogů z různých škol/ŠZ prostřednictvím vzájemných návštěv

Za vzděláváním vyjdeme za hranice MŠ

- ✓ Projektový den ve škole
- ✓ Projektový den mimo školu
- ✓ Komunitně osvětová setkávání

Společně se učíme něco nového

- ✓ Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí

Zapojíme rodiče

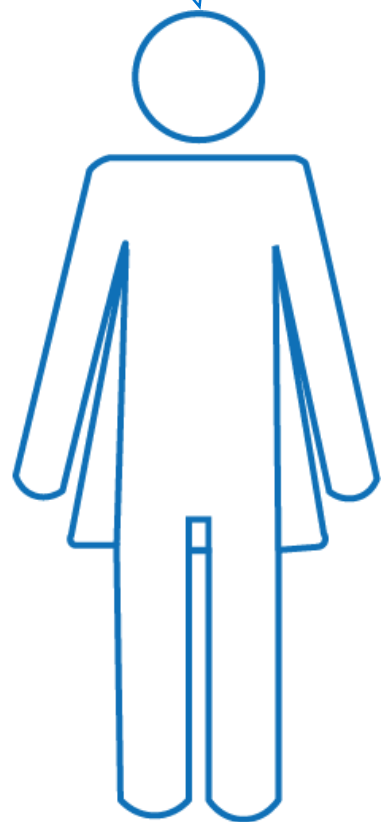
- ✓ Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči dětí v MŠ

Potřebujeme se poradit?

- ✓ Profesní rozvoj předškolních pedagogů prostřednictvím supervize / mentoringu / koučinku

Jak poznáme,
že se nám daří?

Výsledky
vzdělávání

Motivace
žáků

Jak se mění aktivita, vztah
k předmětům, klima ve třídě /
ve škole

Motivace
učitelů

Radost z práce

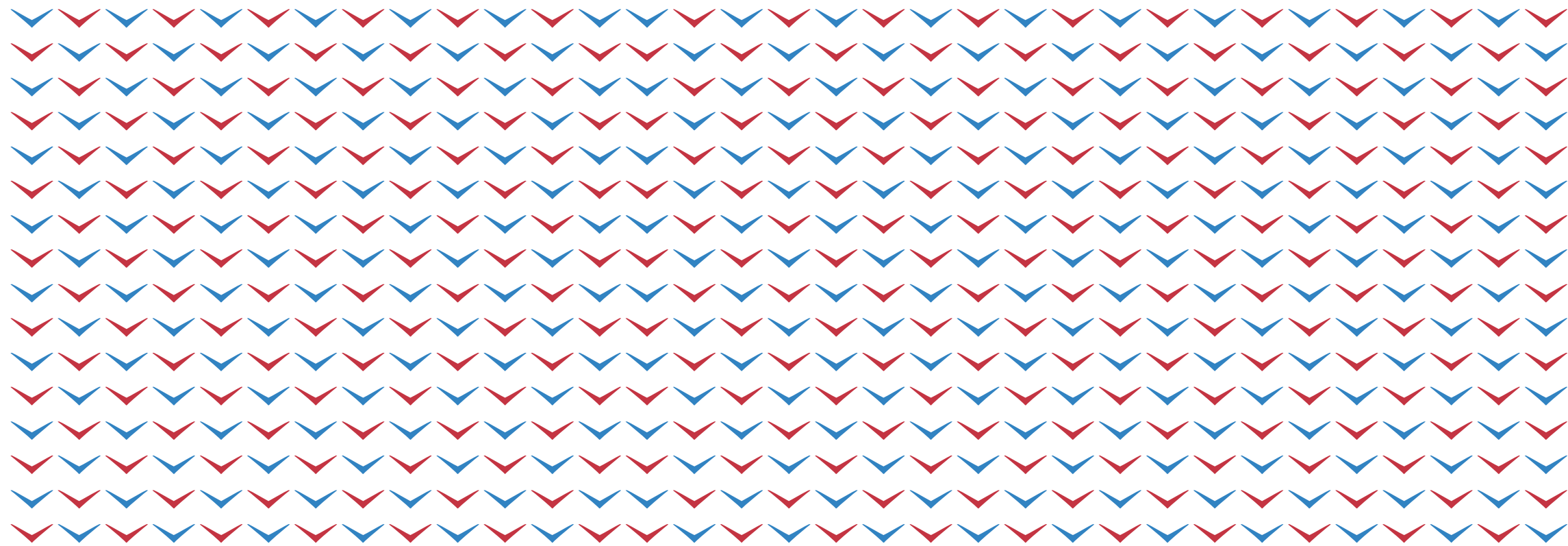
Zázraky do tří dnů se nekonají, ale → **InspIS SET**

→ využít dostupné úlohy a zadat je žákům

Učitelé, kteří zkoušejí nové postupy

Učitelé, kteří (zatím) postupují tradičně

Práce s výsledky testování ve škole

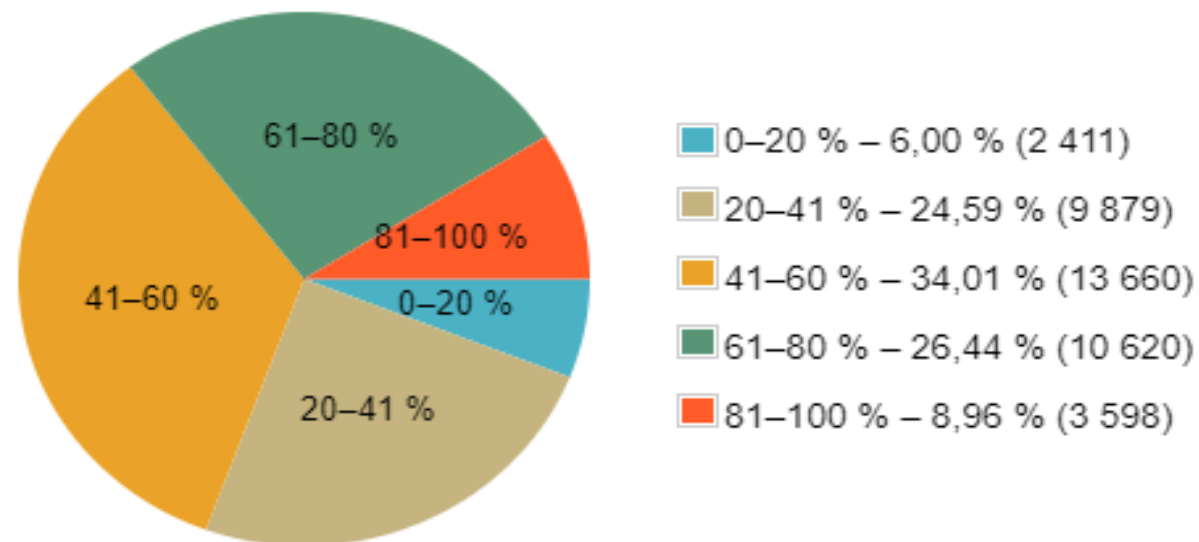
Jak například pracovat s výsledky testování

NA ÚROVNI ŠKOLY

**Věnovat pozornost
všem skupinám žáků
podle jejich výsledků**

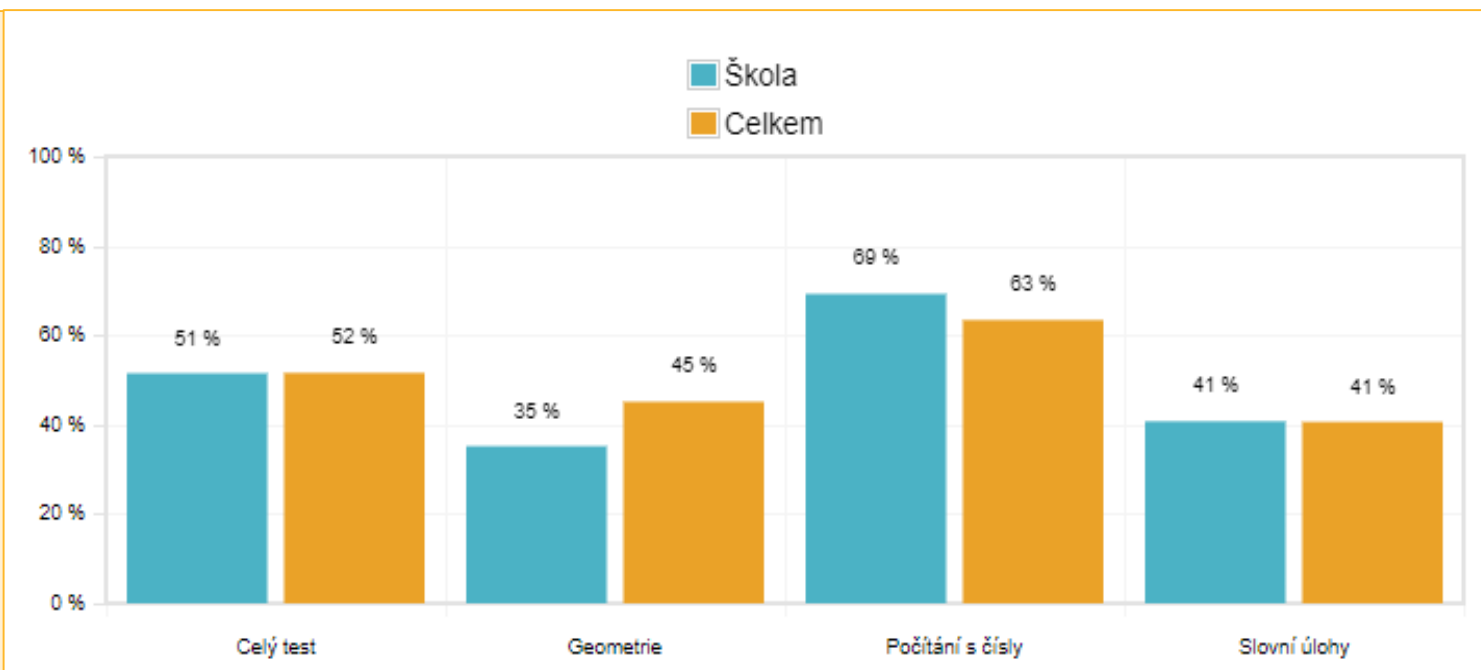
*(průměrná úspěšnost za celou školu →
málo vypovídající údaj)*

Rozdělení výsledků všech žáků akce

Jak například pracovat s výsledky NA ÚROVNI TEMATICKÝCH ČÁSTÍ TESTU

Výsledky přinášejí
informaci o tom,
na kterou oblast
zaměřit zvýšenou
pozornost

Jak například pracovat s výsledky

Informace o průměrné úspěšnosti **žáků školy** a **všech žáků**

479929	Čtenářská gramotnost	Jedna správná uzavřená odpověď	zkoumání a vyhodnocování obsahu, jazyka a prvků textu	--	86 %	60 %
479930	Čtenářská gramotnost	Více správných uzavřených odpovědí	zaměření se na explicitně uvedenou informaci a její vyhledání	--	32 %	42 %
479996	Čtenářská gramotnost	Více správných uzavřených odpovědí	vyvozování přímých závěrů	--	7 %	5 %

Podprůměrný výsledek ve více otázkách ke stejné dovednosti je signálem, který by měl iniciovat zvýšenou pozornost věnovanou dané dovednosti v další výuce.

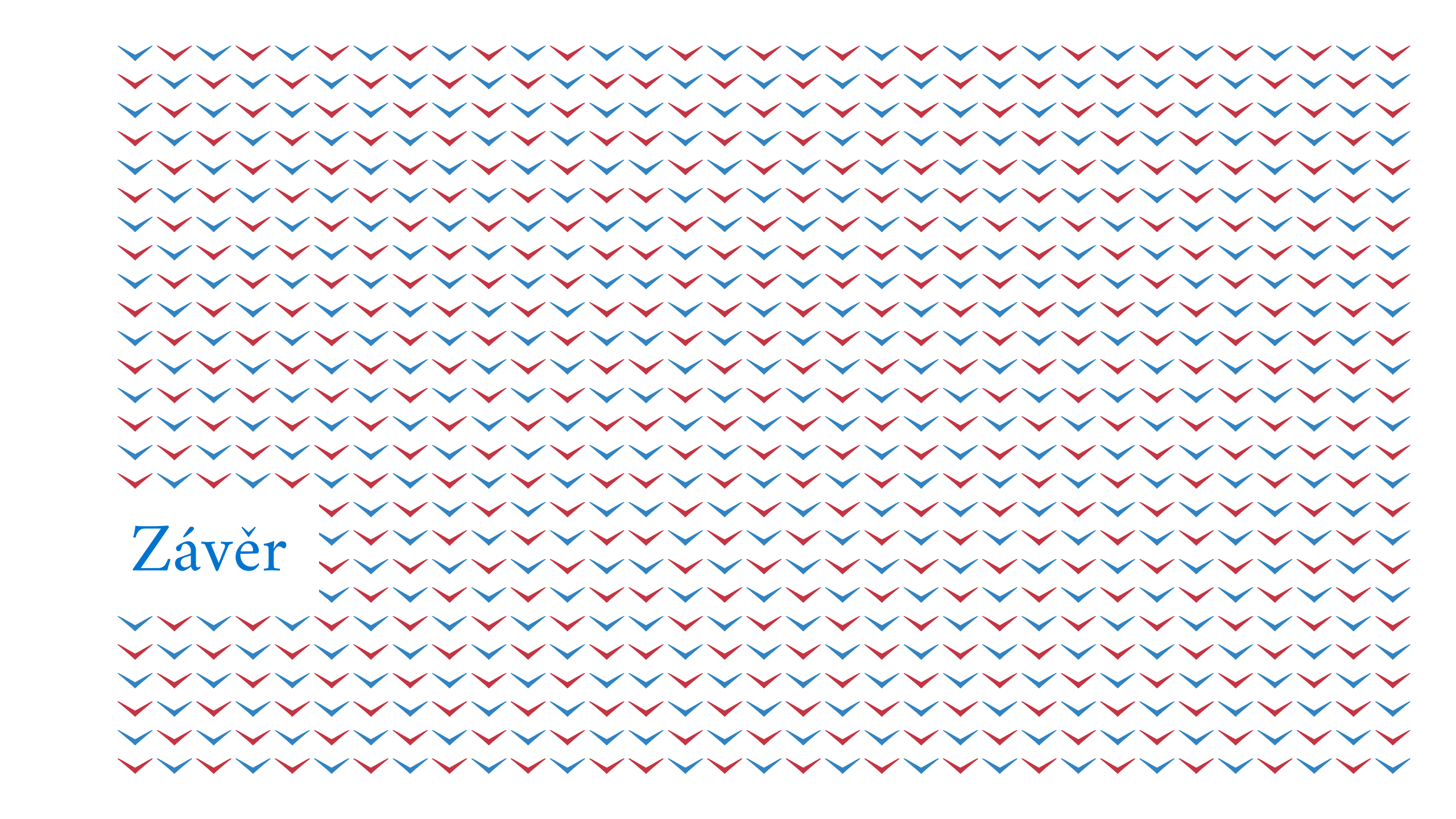
Jak pracovat s výsledkovou sestavou

NA ÚROVNI ŽÁKA

8	Čtenářská gramotnost	1	vyvozování přímých závěrů	nesprávně	50 %	62 %	53 %
9	Čtenářská gramotnost	1	vyvozování přímých závěrů	správně	67 %	53 %	33 %
10	Čtenářská gramotnost	1	interpretace a integrace myšlenek a informací	správně	83 %	68 %	60 %
11	Čtenářská gramotnost	1	interpretace a integrace myšlenek a informací	nesprávně	44 %	44 %	40 %
12	Čtenářská gramotnost	1	zaměření se na explicitně uvedenou informaci a její vyhledání	správně	94 %	94 %	84 %

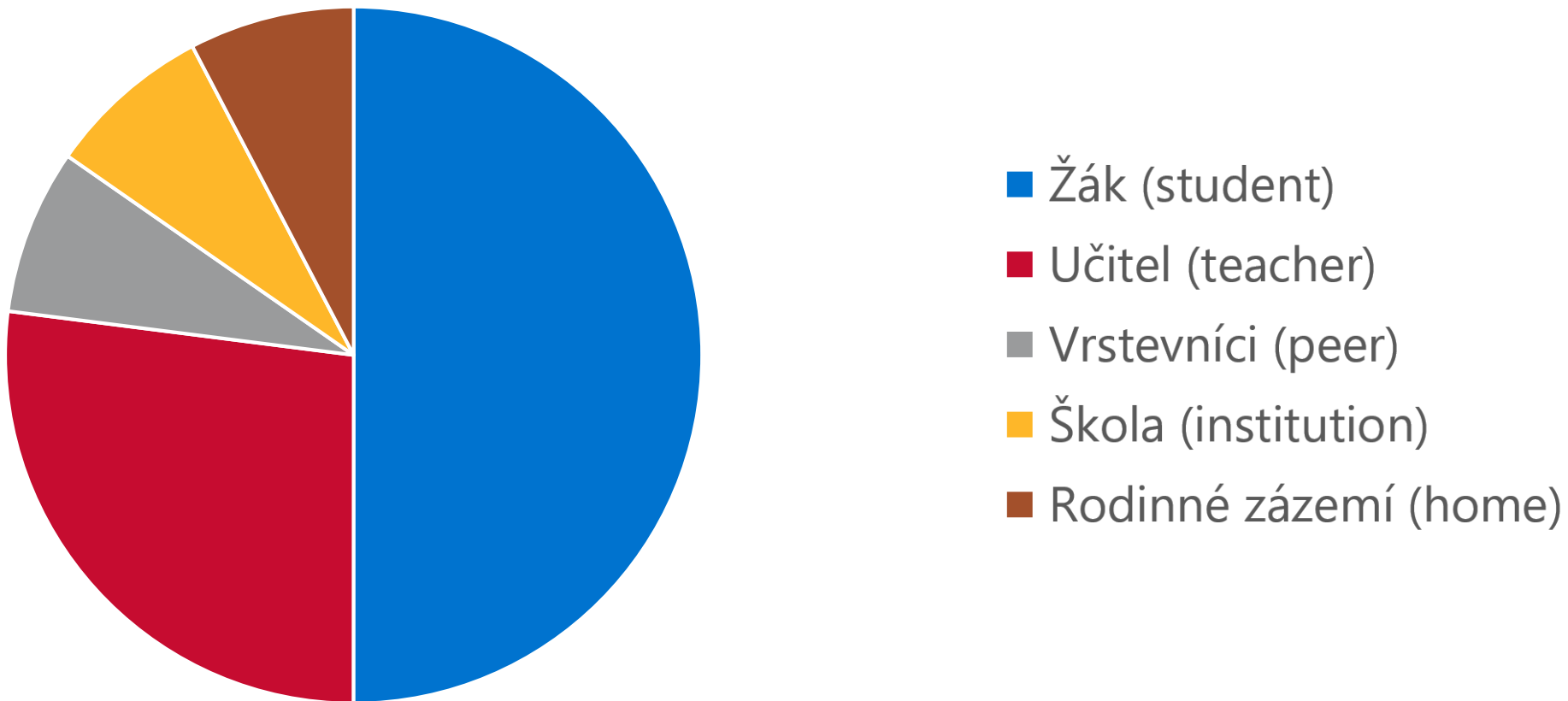
Identifikace
problémových dovedností
i oblastí, které žák zvládá
lépe

Závěr

Faktory ovlivňující výsledky žáka

Zdroj: Hattie, J.: Visible Learning. A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement. London & New York: Routledge (2009). John Hattie, Visible Learning for teachers. Maximizing impact on learning. London & New York: Routledge (2012).

Co pomáhá k čtenářské gramotnosti

1

Koncepce podpory ČG
ve škole

2

Koordinátor pro
gramotnost

3

Spolupráce mezi stupni
vzdělání

4

Čtenářské dílny a
čtenářské koutky nejen na
prvním stupni ZŠ

5

Vzdělávání pro sborovny

Co pomáhá k podpoře matematické gramotnosti

1

Pečovat o bezpečné
a pozitivní klima

2

Spíše než memorování
faktů učit žáky objevovat
vztahy a pracovat
s různými matematickými
jazyky

3

Podporovat růstové
myšlení – matematika
není předmět, na který
musím mít „buňky“

Důležitý je přístup učitele k žákům

Přizpůsobení výuky potřebám a znalosti třídy

Poskytnutí individuální pomoci

Častější hodnocení (zpětná vazba)

Od snadnějších úkolů/testů k obtížnějším

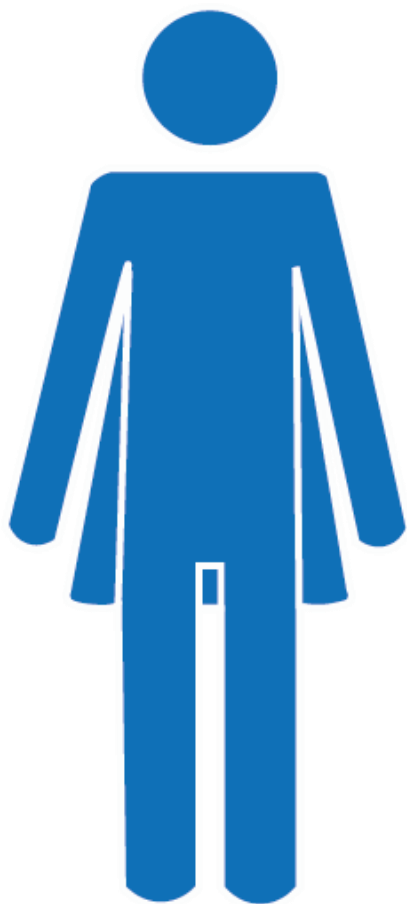
Práce s chybou (interpretace chyby)

Učení založené
na strachu přináší
krátkodobé výsledky

Učitelé

- ⟨ Pedagogická diagnostika
- ⟨ Využívání formativního hodnocení
- ⟨ Management třídy a dovednost pracovat s dětmi s poruchami chování
- ⟨ Komunikace a zejména krizová komunikace s žáky i rodiči
- ⟨ Schopnost získat pozornost a zájem žáků a uplatňovat efektivní metody a formy výuky
- ⟨ Digitální kompetence
- ⟨ Spolupráce s asistentem pedagoga v rámci hodiny

Děkuji za pozornost

Olomoucký inspektorát ČŠI
Wellnerova 25, 779 00 Olomouc

 posta@csicr.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY